

MAGYAR LÁZ

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GÉZA**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

A pápának a béke érdekében indított mozgalmát minden oldalról kedvezően fogadták

A Szentatya közbelépését a szeretet és az igazság sugallja

Rómából jelentik: Az Avenire foglalkozik XII. Pius pápának a békéért megindított diplomáciai mozgalmával. A lap rámutat arra, hogy a világ mai válságos helyzetében Krisztus földi helytartója az egyedüli tényező, aki a siker reményében, a megbékélés érdekében felszólítással fordulhat az egymással szembenálló hatalmakhoz. A Szentatya kezdeményezését minden oldalról kedvező fogadtatás-

ban részesítették. A lap hangoztatja, hogy a Vatikán egy kormányt sem kért fel bármely nyilatkozat megtételére. A pápa kezdeményezése mégis több, mint a szokásos diplomáciai tájékoztató. A Szentatya közbelépését a krisztusi szeretet és az igazság sugallja. A Vatikán lépéséről részletesebb közlések csak későbbi időpontban várhatók.

Létrejött az angol-török megegyezés

Egyhangulag elfogadta az angol-török tárgyalásokról szóló kormánynyilatkozatot a török nemzetgyűlés

Londonból jelentik: Chamberlain angol miniszterelnök az alsóház pénteki ülésén bejelentette, hogy Anglia és Törökország között előzetes megegyezés jött létre.

— Az angol és a török kormány — mondotta, — megbeszéléseket kezdett egymással a tanácskozások, amelyek még ma is folyamatban vannak, eddig a két kormány közötti fel fogás azonosságának megállapítására vezettek. Megegyeztek abban, hogy a két ország végleges hosszulejárati kölcsönös jellegű egyezményt két nemzeti biztonsága érdekében. Amíg ez az egyezmény létre nem jön, az angol és a török kormány olyan támadás esetén, amely háborúra vezetne, a Földközi-tenger területén, kész lesz együttműködni és egymásnak minden hatalmukban álló eszközzel segítséget nyújtani. Ez a nyilatkozat, éppennyúgy, mint a tervezett egyezmény, nem irányul más állam ellen és célja biztosítani Anglia és Törökország számára a kölcsönös segítséget és támogatást, ha annak szüksége fölmerül.

— A két kormány felismerte, hogy mi-

előtt a végleges egyezmény létrejöhetne, bizonyos ügyek még alaposabb vizsgálatra szorulnak. Ide értendők azok a különböző feltételi szabályozások, amelyek a kölcsönös kötelezettség hatálybalépését meghatározzák. A két kormány felismerte továbbá, hogy szükség van biztonsági létesítésre a Balkánon és tanácskozik egymással, hogy ezt a célt a lehető leggyorsabban megvalósítsák. A felek egyetértettek abban, hogy az említett rendelkezések nem zárják el egyik kormányt sem attól, hogy más államokkal egyezményt köthessen a béke megszilárdítása érdekében.

Atlee őrnagy, munkáspárti vezér azt kérdezte, hogy vajon az egyezményt vezérkari megbeszélések fogják-e követni.

— Nem hiszem, — válaszolta Chamberlain, — hogy ez a kérdés felmerülne, amíg a végleges egyezmény létre nem jött.

Ankarából jelentik: A török nemzetgyűlés az angol-török tárgyalásokról szóló kormánynyilatkozatot egyhangulag elfogadta.

Franciaország és Törökország támadás esetén kölcsönös segítséget nyújt egymásnak

Visszakapja Törökország az alexandrettei szandzsákat

Londonból jelentik: A News Chronicle értesülése szerint Franciaország és Törökország megállapodott abban, hogy támadás esetén egymásnak kölcsönös segítséget nyújt. Franciaország, hír szerint, nagyon fontos engedményeket

tesz. beleértve esetleg az alexandrettei Szandzsák visszaszolgáltatását, amelynek birtoka már régóta vitás pont Franciaország és Törökország között.

Anyák napjára...

Irta: Ferencz József (Marosvásárhely)

Egyházunk böles intézkedése, édesanyáink lélekalkító szeretetének ünnepet rendelt. Erről a szeretetről meg nem emlékezni, ennek megünneplését elhanyagolni a legnagyobb hálátlanság volna.

Mindnyájan az élet folytonosságának, a haladásnak, az emberbaráti szeretet ápolásának egy-egy láncszeme vagyunk. Ez a mi földi rendeltetésünk. Élethivatásunk: nemcsak az önmagunkról, hanem a másokról való gondoskodás is. Aki képességeivel, szervezetének utolsó erejével, nem e ketős életcél szolgálja, az a világ szemében lehet megbecsült, tekintélyes ember, de semmiképpen sem a Teremtő gondolatának hűséges apródja, ezáltal a felebaráti megértés, mások boldogságának előmozdítója.

Az Isten ezeknek a szeretetparancsolt törvényeknek alkalmas talajt, termő melegágyat adott. Ez a melegágy: a család, az otthon. Lelket, életet adó napja: az édesanya. Az ő életpéldája, szeretetének napsugara aranyozza be a családtagok életét és élesztgeti lelkeikben azokat a csírákat, amelyek idővel az összetartási érzés, kölcsönös segítség gyümölcset termik. Ezekre az édesanyai nevelés — szeretetszülte első és legfontosabb hatásokra föltétlen szükségünk van, hogy az Isten akarata szerinti társadalom rendjébe beilleszkedhessünk.

Erről, a mások boldogulását is szem előtt tartó, önfeláldozó anyai szeretetről írni bárki avatatlannak, méltatlannak érezheti magát. Sőt, az édesanyjukért rajongó, lángelkű költők virágnyelve is szegényes, hétköznapias azoknak a hálagondolatoknak kifejezésére, amelyeket lankadatlan, soha meg nem szűnő gondoskodásuk, aggodásuk lelkeikbe égetett. És mégis, amikor a csupasz emlékezés révén, édesanyám gyöngédségének simogató, vigasztaló, bátorító szellője megrint s ennek kellemes érzetében gyönyörködöm, lelkemet megfürösztöm, úgy érzem, hogy szívem összedobban az ő szívével és szárnyaló szeretetének lendülete erőt ad nekem, hogy ünnepnapján bár szegényes, de egész szívemet kitaró haladalt zengjek.

Jól esik az emberi szívnek, a mai világot átszövő esengő, változékony, mások életérdekeit, semmibevevő áramlatok közepette, az eszményi, jó édesanyjáról elmélkedni, akiknek segíteni akarása, gondoskodása nem szalmaláng, hanem anyaságuk legtermészetesebb következménye. Ez szelíd, tiszta lelkük legnagyobb értéke, melynek csak szemlélete is önbizalmunkat, jövőbe vetett reményünket megerősíti és bizakodókká tesz a mindennapi élet egyhangúan szürke közepszerűségében. Mint, ahogy a lélekzés, a napsugár által életre hívott virágok, gyümölcsök természetes folyamatok eredményei, úgy az édesanyai szív is csak szerethet, teremthet, adhat, ha kell önmagát is, de tőlünk semmit el nem vesz.

Az édesanyák a tékozló fiúk, száműzött hercegek védői, megbocsajtói. Ők tanították meg az emberiséget arra, hogyan kell mosolyogni akkor is, ha a lélek egén sötét felhők gyülekeznek. Ők a törhetetlen hit, a lankadatlan munka, megtántoríthatatlan őszinteség és életremény világitó fátylái. Ők alakították azokat a nagy jellemeket, kiváló szenteket, kik a jónak, önfeláldozásnak, társadalmi igazságosságnak zászlóvivői voltak. Az ők mosolya, gondoskodása adott a szomorúaknak felüdülést, az elhagyottaknak táplálékot és menedéket. Ők nem lázadózsra születtek, hanem szolgálatra kötelezték magukat és azt teljesítik is minden viszontagság ellenére. Ők azok, akik egyforma alázattal teljesítik azt, amivel Istennek és a társadalomnak tartoznak. Munkájukat semmiféle érdem-, vagyonszerző gondolat nem zavarja, korlátozza, a napi szükséglet szabja meg. Anyát

dolgoznak, ezetük, aladjuk meg-kíván.

Ilyen eseményeket is Isten akarata szerint adhat nekünk. Ezeknek lényege, a szépség, a nemességének mindennél nagyobb értéke alkotja. Életeszményük: tiszta, belső történések: másokért küzdeni, dolgozni és ezáltal az életet szebbé, nemesebbé tevő béke megteremtése.

Drága, jó Édesanyaink! Mi, gyermekek, akik a tettek vagyunk, — senkiéi sem annyira, mint a tettek, — életetek középpontja, tartalma, kincse, — ünnepeken méltóak szeretnénk lenni arra a helyre, amelyet szíveitekben elfoglaltunk. Nem akarjuk, hogy amit lelkeinkben építettetek rombadöljön. Elviselhetetlen lenne számunkra, hogy szeretetetek példaadó munkája, önző érdekek martalékvá váljon. Mi is azt akarjuk, hogy fakadjon rügybe szívetek sugarainak melegére az emberbaráti gondolat, amely a másokon segíteni tudó emberek önzését, kapzsiságát megtisztíthatja, megemésítheti. Nehogy kötelességmulasztásuk által az ezer és ezer sárfészek, nyomortanya számát megsokszorozzuk, hanem a mocsárvilág helyett jézusi, felsőbbrendű életszínvonalat teremthessünk.

Példaadó életetek tanulságát különösen a mai álvilágboldogítók idejében köszönjük nektek és

arra kérünk, hogy hálánkat legalább meleg kézcsókjainkkal fejezhessük ki:

„A legaldottabb kéz a földön
A te két kezed jó Anyám,
Mindenki áldja közeledben,
Hát én hogysis ne áldanám?!
Tudom megáldja Istenünk is,
Az örök Jóság s Szeretet —
Némán nagy, forró áhítattal,
Csókolom meg a kezedet.“

(Dsida Jenő.)

Ezzel a kézcsókkal csak gyengéd szeretetünket akartuk kifejezésre juttatni, de mindazt, amit értünk és az emberiségért tettetek, földi, anyagi ajándékokkal, javakkal nem tudjuk, de nem is akarjuk visszafizetni. Hisz Ti nem porladó babékoszorúért dolgoztatok, verejtékeztetek. Ti megértettétek szent Máté szavait: „Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, hol rozda és moly megemészti és a tolvajok kiássák és ellopják, hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket az égben; hol sem rozda, sem moly meg nem emészti és ahol tolvajok ki nem assák és el nem lopják“.

Jutalmatok a hervadás nélküli érdemkoszorú, melyet embernemesítő munkátokért Krisztus illeszt homlokotokra.

Alkotmányos berendezkedés a cseh-morva protektorátusi területen

Kinevezés útján ül össze az új cseh parlament.
Megszűnt a cseh hadügyminisztérium

Prágából jelentik: A cseh-morva protektorátusi terület alkotmányos berendezkedése tekintetében több fontos lépés történt. A Havasügnökség jelentése szerint a csehek a német kormánytól megkapták az engedélyt arra, hogy önkormányzat törvényhozó testületet létesíthessenek azzal a feltétellel, hogy a törvényhozó testület által hozott törvények összhangban legyenek az 1939 április 15-én Hacha államelnök által aláírt okmány intézkedéseivel. A képviselőket nem választják, hanem azokat a cseh protektorátus államelnöke és von Neurath német birodalmi protektor nevezik ki.

A régi állapotok teljes megszüntetése is folyamatban van. Erre mutat, hogy Hacha államelnök felhatalmazta Elias tábornok-miniszter-

elnököt a volt hadügyminisztérium felszámolására, mivel a cseh-morva protektorátusi terület külön hadsereget nem tarthat fenn.

További jelentős lépés a protektorátus alkotmányos életében az, hogy a minisztertanács befejezte a zsidótörvény szövegezését. A törvényjavaslatot Neurath birodalmi helytartó jóváhagyása után hozzák nyilvánosságra.

A *Narodni Politika* szerint a törvény a zsidóság fogalmát nem faji, hanem vallási hovatartozás szerint határozza meg. A zsidó ügyvédek és orvosok számát kétszázalékban állapítja meg a törvény, mely bizonyos kivételezéseket is megenged.

* Lehagolt, étvágytalan, eldugult embereknel reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenca József“ keeserűvíz megszabadítja az emésztőcsatornát a felgyülemlett erjedő és rothadó anyagoktól s az emésztőszervek további működését előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

Viszontagságok az angol királyi pár tengeri útján

Jéghegyek, köd és jégmezők állják el a királyi hajó útját. Az angol uralkodó elkési a Kanadába érkezés kitűzött időpontját

Londomból jelentik: Az „Empress Of Australia“ luxusgőzös, amelyen az angol királyi pár Kanada felé utazik, pénteken ismét sűrű ködbe került. A sűrű ködfüggöny érdekes körülmények között oszlott el. A két kísérő hajó ugyanis 21 üdvözlő ágyulóvést adott le s akkor hirtelen váratlanul eloszlott a köd és sarkvidéki táj tárult az utasok szeme elé. A hajót óriási jéghegyek, hó- és jégmezők vették körül. A király a fedélzetre sietett és fényképezőgéppel megörökítette a nem mindennapi képet. Rövidesen ismét ködfátyol vette körül a hajót és újra megállásra kényszerítette. Az „Empress Of Australia“ pénteken csak három mérföldet haladt előre. Ha a hajó útjában továbbra is ilyen akadályok merülnek fel, kétséges, hogy a királyi pár a kitűzött időpontra, május 15-ére Kanadába érkezik.

Magyarország belpolitikai mozgalmassága

Életbeléptették az orvosokra is a zsidótörvényt. Folyik a választási propaganda

Budapestről jelentik: A kormány tagjai Teleki Pál gróf elnökletével minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács folyó kormányzati ügyeket tárgyalt.

A hivatalos lap szombati száma közli a belügyminiszter rendeletét a zsidótörvény orvosi kamarai rendelkezésének végrehajtásáról.

Magyarország területén egyébként javában folyik a választási propaganda. Teleki Pál gróf miniszterelnök szombaton Komáromban, vasárnap Szombathelyen mond beszédet. Eckhardt Tibor és Rassay Szegeden tart vasárnap választói beszédet.

Pasztell

Írta: Máriás Imre

Már az egész város beszélte, hogy Dénes alig törődik valamit a feleségével, azzal a szegény, szelíd Margittal, akinek úgy látszik, sejtelmé sincs, hogy tán már a párna sem az övé, mert a férje mindenüket ráköltötte a vörös özevgyre.

Az egész város beszélte s az egész város feszült várakozással leste, miként hanyatlik majd le Margit büszke szöke feje. Nem győzték a várakozást s az izgalom feszültségéből névtelen levél-szikra pattant ki.

Minden szépen, részletesen benne volt a levélben, amelynek pernyéje most izzott utolsó vonaglásokkal az áttüzesedett kályhában. Tüzes volt, mert Margit a levél óta egyre borzongott. Pedig kint sem volt hideg. Szelíd ünnepélyességgel füzérfüggönyként omlott a hó.

Néha el is tűnt Margit szeme elől a templom. Ilyenkor a névtelen levél betűi rajzottok a szeme előtt s eltüntették öt évi házassága nyugodt boldogságát. Azaz, egyszer sarkantyúpengés csendült bele ebbe a csendbe. Őt esztendő alatt egyetlenegyszer visszhangzott idegen férfiszóra a lelke. De hirtelen némaságot teremtett benne. Négyszem között kiltotta Gézát a házból. Hidegen, közönyösen a büszke hangon. Azóta nem is jött. Ha véletlenül találkoztak és tekintetük egymásba tévedt, Margit úgy nézett rá, hogy önmagát is jéggé fagyasztotta. Most már érti, miért mondta akkor a férfi:

— Magát nem érdemli meg az ura.

Most már tudja, hogy a nő zsebkendőjét, amit Dénes ruhájában lelt, nem az utcán találta. A ruhaszalón számlájával nem árccinek tett cinkos-

baráti szolgálatot. Most már nyilvánvaló, hogy az egyre szükségesebbé váló magyarázatok üres hazugságok voltak. És a pénz? A tíz hízó ára? Hol van? Miért húzta, vontta, hogy takaréka tegye?

Csöngötnék. Hivatalszolgá. Végzést hoz. Ha nyolc napon belül nem fizetnek, foglalás. Árverés. A szíve egyetlen dobbanásban kiáltja:

— Minden igaz!

Miért nem fizetett? Volt miből. Felrántja a fiókot. Nincs benne a takarékkönyv. Mégis küszködik magával. Hátha nincs összefüggés a dolgok között? Valaki meg akarja mérgezni az életüket. Hol van Dénes? Már itthon kellene lenni. Őt perc mulva dél. Olyan izgalom fogja el, mintha öt perc mulva már a nyolcadik nap lenne. Magyarázatot. Csak egyetlenegy megnyugtató szót! Különben összeroskad.

A sarokból váratlanul édes hang rezdül:

— Mama, a babának miért nem nő haja?

Könnybe lábad a szeme. Hogy elfeledkezett szegénykéről. Megsimogatja fejét, aztán kinéz a verandára, mert lépéseket hallott. Megjött Dénes.

— No, mi van? — kérdi kedvetlenül és rázza bundájáról a havat.

— Semmi... semmi — húzódik vissza — csak néztem, hogy ki jött?

A férfi belép. — Meg se csókol! — gondolja az asszony s most eszmél rá, hogy ez már régóta így van. A kicsit se.

— Mi újság? — s anélkül, hogy feleletre várna, azt mondja: — Géza benéz hozzánk. Találkoztam vele.

— Minek? Mit akar?

— Mit akarhat? Semmit. Én hívtam.

— Hányszor kértem, hogy ne tegye.

— Mi baja vele? Már egy barátomat sem túri?

Mindig ez a hirtelen fellobbanó hang. Egészen a durvaságig. Margit nem válaszol. Önma-

nyugalmát is óvja. Megmutatja az írást. Dénes el-sápad.

— Tévedés — dadogja.

— Kisleányom, menj a Marinhoz — vezeti ki a szobából a kicsit.

— A hízők árát betette a bankba? — állít csapdát az asszony rémült nyugalommal.

— Nem volt nálam a betétkönyv.

— Akkor ellopták — mondja súlytalanul. — A fiókban nincs.

— Lehetetlen — vörösödik Dénes. — Miért fűtetted így be? — törli gyöngyöző homlokát.

Csend. Harsogó csendesség.

— Maga megcsal engem — jelenti ki Margit s akaratlanul megremeget a hangja.

— Én? Ki mondta? — s a vér megint elme-

nekül az arcából.

Most már nem bírja tovább. A fotelba roskad. Ha kerekén tagadta volna, még remélne, ha beismerte volna, tán megbocsáthatna. De ha csak azt kérdezi: „Ki mondta?“ Ez a meg nem változó leplezett bűn.

— Maga félreért — lehel nehezen. — Én a betétkönyvről beszéltem.

Látja, hogy Dénes fellélekzik, mintha azt mondaná: Hja, csak erről van szó?

Már nem kérdez semmit. Felesleges.

A verandán sarkantyúpengés. Margit fejfájással menekülne, de késő. Géza az ajtóban áll és Dénes hangoskodó barátságilag fogadja. Aztán eltűnik. Mondta is miért. Mindegy. Menekül...

Most legjobb volna felállni és kimenni a szobából. A férfi köznapi dolgokról beszél. Ez jó. Nem kell gondolkodni, felelni is alig. Végül beáll a csend. Kell valamit mondani! Akkor legjobb, ha mindjárt a lényegre.

— Maga szavát adta, hogy nem jön többé.

— Dénes kényszerített, mert el akarja adni a

Tátray Kálmánné halála

Nagyvárad Sajó, tud Szombaton délben hosszas betegeskedés után, a haldoklók szentegyházában megerősítve meghalt dr. Tátray Kálmánné született Richter Margit 61 éves korában. Ez a szürkén hangzó gyászjelentés egy sokat szenvedett és a város társadalmi életében sokat fáradozott, áldozatos lelki uriaszony földi életének emlékeztetője. Dr. Tátray Kálmán kuriai bíró volt egykor Nagyváradon a áldozatos lelki felesége résztvevett nemcsak minden jótékony célú társadalmi megmozdulásban, de a világháború alatt a Vörös Kereszt és a menekültek segélyakcióiban is mindenütt az élen járt.

Amikor dr. Tátray Kálmánt nyugdíjazták, felesége éveken át penziót vezetett Szovátán, melytől csak a betegsége tartotta távol néhány év óta; ugyanis a különben sem nagyon erős fizikumú uriaszonyt mellrák támadta meg, de betegségét rendkívül nagy önruralommal és türelemmel viselte.

Nemrégiben szállították be a Szent József szanatóriumba, de az orvosok fáradozása hiabavalónak bizonyult, a veszedelmes kór végzett a finomlelkű uriaszonnyal, aki már régóta alázatos szívvel készült a végre.

Temetése vasárnap délután 6 órakor lesz a Rulikovszky-uti temető kápolnájából.

Halálát férjén, dr. Tátray Kálmán ny. kuriai bíró mellett gyerekei: Tátray Barnabás tanár, Szencskyné Tátray Böske, Tátray Pálma, a nagyvárú Orsolya-zárda tanárnője, valamint öz. Nagy Gézáné szül. Seidl Aurélia, Tátray Sándor és neje, Tátray Gusztáv, Tátray János és kiterjedt rokonság gyászolja.

Nyissa ki szemét!

Nem minden fehér tableta Aspirin és távolról sem az, amit „épp oly jó” dicsérő szavakkal ajánlanak. Valódi az **ASPIRIN** csak a BAYER-kereszt jelével

Bizalmat szavazott a francia kamara Daladier kormányának

Olasz sajtóhangok a francia miniszterelnök beszéde nyomán

Párizsból jelentik: A francia kamara pén-tek délutáni ülésén bizalmat szavazott a Daladier-kormányának.

Olasz és német sajtóhangok

Rómából jelentik: Daladier csütörtöki képviselőházi beszédével kapcsolatban olasz politikai körök hangoztatják, hogy az semmieset-

sem módosította a nemzetközi helyzetet. Franciaország — úgymond — eddig minden alkalmat elmulasztott arra, hogy kimutassa az együttműködésre irányuló igazi jóakarátát. Franciaország még csak annak elismerésére sem mutatott hajlandóságot, hogy más államok szempontjából életbevágóan fontos kérdések állanak fenn. Ellenkezőleg, merev elutasító álláspontját csak még jobban súlyosította azáltal, hogy növeli fegyverkezését és tevékeny részt vesz a tengelyhatalmak ellen irányuló bekerítési politikában.

A francia sajtó a Moszkvával való szövetkezés gyakorlati értékéről

Párizsból jelentik: A *Matin* vezetőhelyen „A szovjet ütköztálya” cím alatt Szovjet-Oroszország katonai erejével és a Moszkvával való szövetkezés gyakorlati értékével foglalkozik. „Ma már csak a vakok bízhatnak a vörös hadsereg támadóerejében — állapítja meg a cikk. — Elvesztenénk a játszmát, ha csak az ütés pillanatában vennénk észre, hogy a kezünkben levő ütköztálya nem király, csak értéktelen alsó.”

Az *Action Française* hangoztatja, hogy nem Párizsban és Londonban van szüksége Moszkvára, hanem a Szovjetnek van szüksége Angliára és Franciaországra, mert szükségét érzi a nyugati nagyhatalmak, valamint Lengyelország és Románia támogatásának.

A jugoszláv kormányzó pár búcsúja Olaszországtól

Fényes külsőségek között ment végbe a kormányzóherceg és feleségének búcsúztatása

Rómából jelentik: Pál jugoszláv kormányzóherceg és felesége péntek este vacsorát adott a jugoszláv követségben az olasz uralkodópár tiszteletére. A vacsorán jelen volt Muscolini, a kormány tagjai és a diplomáciai testület. A kormányzóherceg és felesége szombat délelőtt Firenzébe utazott, ahol a trónörökös-pár vendége.

Rómából jelentik: Pál jugoszláv kormányzóherceg és Olga hercegnő szombat délelőtt fél 11 órakor elutazott Rómából Firenzébe. A kor-

mányzóherceg és feleségének búcsúztatása fényes külsőségek között ment végbe. Pál herceg délután félhárom órakor érkezett meg Firenzébe, ahol az olasz trónörökös és felesége, Ciano külügyminiszter és Alfieri miniszter fogadta. A hercegi pár a délutánt a város megtekintésével tölti el, este pedig vacsorán vesz részt a Pitti-palotában. Vacsora után díszelőadás lesz a városi színházban. A hercegi pár éjjelkor hagyja el Firenzét Postumia irányában.

lovát. Becsüljem meg. Feltűnés nélkül nem térhettem ki. Magamtól nem jövök.

— Köszönöm — hártja el.

Kint táncolni kezd a hó. A szélnek pajkos a kedve.

— Margit — szinte kondul a férfi hangja. — Mondanom kell valamit.

— Nem engedem — áll fel az asszony.

— Kérem, üljön vissza. Fontos. Most nem rólam van szó, hanem magáról.

Leül és hallgat. Az óra üt. Egy óra.

— En megígérem, hogy soha többé nem beszéllek arról, amit egyszer mondtam. Csak annyit kell belőle megismételnem: én halálig állom a szavam. Ha valami történne az életében, amire nem számított, akkor gondoljon rám. Maga mellé állok az oltár elé s két erős karommal emelem mindenki felé, mert oda való...

Megakadt, keresett egy szót s mikor megtalálta, mégis elharapta.

— Ezt akartam mondani — fejezi be.

Margit meghatózott. Gondolatban hálásan szorította meg a kezét. Ez korrekt férfibeszéd. Csak halvány célzást tesz akkor, amikor más uzsorás, vagy undorítóan nagylelkű lenne. Miért is nem őt vezette a sors öt évvel ezelőtt elébe. Most nem ülne itt összezúzva, most boldog, nagyon boldog lenne.

De mindebből nem árult el semmit. Halvány mosollyal sutogta:

— Értem, hisz tudok mindent.

— Nem értem, mire céloz.

— Amire maga gondol. Még nincs bizonyosságom, de érzem, hogy nem is kell. Maga eljött, hogy erőt adjon. Higgye el, kell is. Lehet, hogy a kicsivel még ma elhagynom a házat. Ezért jött. Igaz? Felelni kellett.

— Igaz.

— Ha van köszönet mély és hálás, a magáé! De ne örüljön neki. Csak a szándékot köszönöm. Ez minden.

— De Margit! Ha így látja a dolgokat... Vagy megbocsát neki? — komorodott el hirtelen.

— Nem tudom — tikkadt el az asszony hangja. Azt sem tudom, kell-e még itt az én bocsánatom.

— De hát miért? Miért alázná meg magát? Miért tenné ki magát a világ nevetésének, sajnálkozásának? Miért hordozná egy csapás esorbáját egész életén, amikor nincs szükség rá. Ennyire szereti?

— Őt? Nem. Magamat.

— Nem értem.

— Nem is fogja. Ez asszonyi mérték.

— Csak egy magyarázat van rá. Nem szeret. Nem is érzett irántam semmit. Nem azért, mert nem volt szabad, hanem mert nem volt mit.

Ez keserűen hangzott, nagyon keserűen. Azután felállt. Köszönt. Érezte, hogy a fehér kéz remeg és jég hideg. Tekintetét kereste. Hiába. A szempillák elfüdték, de nem rejtették el a könnyeket. Megrendült. Sir.

Reszkető ajakkal csókolt kezét.

— Most elmegyek, — remegett a hangja — de remélek.

— Ne reméljen — gyűrte vissza könnyeit és elfordult.

A férfi állt, állt a szoba közepén. Ment volna, de nem tudott; maradt volna, de érezte, hogy nem lehet.

— Csodálom magát — mondta végül.

Margit visszanyerte a hangját.

— Ne csodáljon. Értse meg: becsületes vagyok. Ez az egész.

— Hiszen...

— Maga azt hiszi, — vágott szavába — hogy becsületes voltam eddig s most már nincs szükségem rá. Sőt. Most van rá szükségem legjobban.

— Én szerettem Dénest — folytatta nehéz lélekzet után. — Azért esküdtem hűséget neki. Megváltozott irántam. Kicsérélődött. Mást szeret. Megesik? Nekem kötelességem kitartani a végéig, hiszen nemcsak a férjem, hanem a kicsinek apja is. Lehet, hogy nem veszett még el, legalább a kicsi számára nem. Ha lehet és kell, megbocsát-hatok. De nem tudnék, ha közben magára gondolnék. És hogy vádoljam őt keményen, ha az én lelkiismeretem nem tiszta, ha azért vádolom, hogy magamat a maga számára biztosítsam. Hát lehet ezt? Szabad ezt? Becsület ez?

A férfi lehajtott fejjel, némán nézte a szőnyegget. Nem értett mást, csak azt, hogy az asszony elveszett számára. Abroncsként szorította a fájdalmat, hogy ez az érték nem lehet az övé, éppen azért nem, mert rendkívüli.

— Maga eldob engem, — hajolt meg búcsúzásra — anélkül, hogy tudná, megtarthatja-e a másikat? Egyszerre veszít el kettőt...

Érezte, hogy ez félszegen és laposan hangzik, de nem tudott jobbat. Le volt győzve.

Margit egyedül maradt. Hallotta, hogy a férfi most megy el az ablak alatt. Nem látta, milyen szomorúan. Mintha leejtette volna szívét a hóba és nem hajolhatna érte. A hópihéék észvesztő táncba kezdtek. — Egyszerre veszít el kettőt — csegett, bongott, dörömbölt agyában, szívében a visszhang.

— De nem veszttem el magamat — vágta fel a fejét és úgy nézett szembe a hóviharral.

Sohasem érezte magát könnyebben és nehezebben az életet.

Az angol-román kereskedelmi szerződés szövege

Románia három milliárdos hitelt kap az angol piacokon. Anglia búzát, petróleumot, fát és egyéb mezőgazdasági termékeket vásárol Romániától. — Szabad zóna Anglia számára a román kikötőkben

Bucuresti. Saját tud. A csütörtökön aláírt román-angol kereskedelmi egyezmény szövegét pénteken nyilvánosságra hozták. Az egyezmény a következő:

A román királyi kormány Nagybritánia és Eszakiorszag egyesült királyságok kormányának képviselői abból a célból összegyűlve, hogy megvizsgálják a két állam közötti gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok kérdéseit, elhatározták, hogy megbeszéléseik eredményeit a következőkben szövegezik le:

1. A két kormány közös érdekének ismeri el a két állam közötti kereskedelmi kapcsolatok fejlesztését, egészséges gazdasági alapon s a lehetőség szerint a rendes kereskedelmi kapcsolatok útján.

2. A két kormány elismeri, hogy az angol piac általában véve mentes a fő román termékekre vonatkozó beviteli, vagy más természetű korlátozásoktól és így a román export rendes fejlődése számára jó alkalmat nyújt. A román kivitel fenntartása és előmozdítása érdekében a két kormány meggyezett az első számú mellékletben lefektetett intézkedésekben.

3. A két kormány elismeri, hogy az Angliába irányuló román kiviteli fejlődésének egyik fő célja, hogy az angliai áruk romániai bevitelére is gyarapodjék. A jelenlegi fizetési feltételek megnehezítik egyes angliai gyári termékek romániai eladását, másrészt a kliringrendszer akadályozza kikerülhetetlen módon a kereskedelmi hitel normális működését. A két kormány közös célja az, hogy amennyire lehet, szabadabb rendszert érjen el és addig is meggyezzenek abban, hogy az 1938 szeptember 2-iki egyezmény intézkedéseiben bizonyos módosításokat hajtanak végre a csatolt melléklet értelmében.

Azzal a céllal, hogy a két állam közötti kereskedelmet még jobban elősegítsék, a két kormány alkalmas szervezetek felállítását javasolja. Ezeket a két állam kereskedelmi körei létesítik és az angol kormány biztosítékokat nyújt arra, hogy megkönnyítse az angol területen ilyen célból létesült szervezetek, intézmények működését.

A román királyi kormány az idevonatkozó román törvényeknek megfelelően szabadterületeket biztosít a román kikötőkben azoknak az angliai kereskedelmi érdekeltségűeknek, amelyek ezt kívánják.

A két államban jelenleg érvényben levő beviteli és kiviteli korlátozásokkal kapcsolatban felmerülő kérdéseket, amelyek az angol-román kereskedelmet akadályozzák, megvizsgálhatja az a tanácsadó szerv, amelyet az alábbi hetedik szakasz értelmében létesítenek, azzal a céllal, hogy javaslatokat tegyen a felmerülő kérdések megoldására.

4. Az angol kormány intézkedéseket fog tenni az angol hajózási társaságok részére járó összegek fontsterlingben való átutalására és a biztosítótársaságnak jogot ad arra, hogy fontsterlinget vásároljanak átutalásaik részére ugyanazon árfolyamon, amelyen lelt vásárolhatnának.

A két ország közötti közlekedés megjavítására a két kormány megvizsgálja az Anglia és Románia közötti közvetlen légi és tengeri közlekedési kapcsolatok létesítésének ügyét.

5. Az angol kormány biztosítékot ad arra, hogy lehetővé teszi a román kormánynak, hogy ötmillió angol font erejéig árukat vásárolhasson Anglia területén, vagy ennek az összegnek erejéig más angliai kötelezettségeket vállalhasson. A biztosítékokkal kapcsolatos részletes feltételek a megfelelő mellékletben találhatók.

6. A Romániával kereskedelmet folytató angol cégeknek joguk van ugyanolyan jogokra, vagy koncessziókra, amilyenek a Románia és más államok közötti kereskedelmet szabályozó megállapodásokban foglaltaknak.

7. Azzal a céllal, hogy a két kormány közötti kapcsolatot fenntartsák és a jelenlegi jegyzőkönyvben foglaltakat végrehajtsák és megtalálják a végrehajtás során felmerülő nehézségek megoldását,

a két kormány egyetért abban, hogy tanácsadó bizottság létesítsék a két kormány kiküldötteiből és ez a helyzetnek megfelelően időről-időre Romániában, vagy Angliában üljön össze.

8. Az előző cikkelyben foglalt határozat részleteinek végrehajtása és a mellékletek intézkedéseinek gyakorlatba tétele, a két kormány közötti újabb egyezmény tárgyát képezi.

Készült Bucurestiben 1939. május 11-én román és angol nyelven.

A mellékletek

Az 1. számú mellékletben a petróleumra vonatkozóan a román kormány kijelenti, hogy a legnagyobb kedvezmény elvét érvényesíti azokkal a petróleumtársaságokkal szemben, amelyek főként angol pénzügyi érdekeket képviselnek, s az új területek kiaknázási engedélye tekintetében arra törekszik, hogy megkönnyítse a petróleumtársaságok terheit.

A gabonakereskedelem tekintetében az angol kormány hajlandó arra, hogy készletei számára kétszáz ezer tonna erejéig a jövő aratásból román búzát vásároljon, ha azt világpiaci áron megkaphatja.

A romániai gabona kivitel kommercializálása érdekében az angol kormány által adott biztosítékok egy részét a gabonarakarok felállítására és felszerelésére tartják fenn.

A fakereskedelem tekintetében a román kormány megteszi a szükséges intézkedéseket a kivitel ellenőrzési rendszerének egyszerűsítésére, hogy megkönnyítse az Angliába irányuló fakivitel.

A román kiviteli áruk standardizálása és kommercializálási rendszerének tekintetében az angol kormány minden lehető támogatást megad a román hatóságoknak és szakértői tanácsokkal szolgál, amennyiben az angol területen, hogy milyen módszerekkel lehet a legjobban teljesíteni az angol piac igényeit.

A lei és fontsterling árfolyamainak megállapítása

A 2. számú melléklet szerint a két ország közötti kereskedelem egészséges gazdasági alapokra helyezésének biztosítására a lei és a fontsterling árfolyamai olyan módon állapítandók meg, hogy a román kiviteli termékek Angliában vonzóak anélkül, hogy túlságosan emelnék az angol áruk árát a román piacokon.

A további intézkedések a román kivitelből származó fontsterling elszámolására vonatkoznak.

A két kormány elismeri, hogy a különböző számúakon szereplő fontsterling árfolyamok nagy különbségei jelentékeny kereskedelmi nehézségeket okoztak, és ezért javasolják olyan intézkedések megtételét, amelyek célja, hogy ezek az ár-

A román sajtó egyik vezetőorgánuma a román-angol kereskedelmi szerződésről

A román-angol kereskedelmi szerződés, — írja a *Timpul*. — régi gazdasági kapcsolatokat fejleszt tovább. Az angol kereskedők és az angol kereskedelmi hajók mindig élénk tevékenységet fejtettek ki a dunai kikötőkben és Constantában, s ezek a kapcsolatok abban a mértékben erősödtek, ahogy Románia gazdasági élete természeti kincseinek értékesítése következtében egyre nagyobb lendületet nyert. Az angol piacnak a román gazdasági élet iránti érdeklődését nemcsak azok a nagyarányú befektetések mutatják, amelyeket különböző angol érdekeltségek Romániában eszközöltek, hanem azok a számadatok is, amelyek szerint Anglia egyre nagyobb mennyiségű román termelvényt visz be. Természetes dolog volt tehát, hogy a két kormány új megállapodást létesített a két ország közötti csereviszony fejlesztésére.

Meg kell állapítanunk ezzel az egyezményvel kapcsolatban, — írja tovább *Gafencu* külügyminiszter lapja, — hogy ha a szerződésben lefektetett

XII-ik PIUS pápa

Öszenisége

magasztos, lélekemelő beszéd, amelyeket pápai legatusi minőségében az az eucharisztikus világkongresszuson elmondott, valamint a róla és magáról a kongresszusról készült több száz gyönyörű

mélynyomatu fénykép emelik az

EUCHARISZTIKUS EMLÉKALBUM

értékét, mely nemrég került Romániában forgalomba és amely megrendelhető az

ECCLESIA könyvkereskedésben

Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 1

A díszes kiállítású album ára 420 lei, plus 30 lei portó.

A nagy érdeklődésre való tekintettel még ma adja fel megrendelését.

folyamigadozások minél szűkebb határok között történjenek.

Intézkedések történnek ennek a célnak előérése érdekében arra, hogy a különböző számlákon fizetett fontsterlingmennyiséget minél gyorsabban, záros határidőn belül felhasználtassanak s ezenkívül ugyanazzal a céllal más intézkedéseket is tesznek.

Abban az esetben, ha ezek az intézkedések nem biztosítják a két állam közötti kereskedelem megfelelő fejlődését, úgy a román hatóságok és az angol kliringhivatal közötti meggyezés útján megfelelő módosítások tehetők.

A román hatóságok megteszik a szükséges intézkedéseket, a különböző angliai számlákból származó fontsterling határidős forgalmát lebonyolító piac létesítésére.

Ebből a célból módosítandó a fizetési egyezmény.

A további intézkedések a módosítások technikai részleteire vonatkoznak.

A két kormány meggyezik abban, hogy a petróleumkivitelből származó összeg harminc százaléka előzetes jóváhagyás nélkül felhasználható az illető társaságok részéről, azzal a kötelezettséggel, hogy az összegek felhasználásáról három hónapon belül beszámoljanak. Ezek az összegek felhasználhatók angliai és más szabaddevizájú államokban eszközölt fizetésekre, a társaságok részére vásárolt anyagokért, személyi kiadásokra, biztosítékokra, építkezési kiadásokra, kamatokra és osztalékokra.

Az ötmillió fontsterling garanciája

A 3. számú melléklet az angol kormány által adott ötmillió fontsterling erejéig terjedő garanciára vonatkozik, amelynek ellenében a román kormány angol gyártmányú árukat vásárolna. Az áruk milyenségét a két kormány közötti meggyezés állapítja meg s a szállítás angol hajókon történik. A román kormány fontsterlingre szóló értékpapírokat bocsát ki megfelelő értékben a fenti költségek fedezésére és az angol kormány ezeket az értékpapírokat garantálja. Az értékpapírok húszéves amortizációjuk, ötszázalékos kamattal.

Regény ujdonságok:

Bagyi: A kiválasztottak, kötve . . . 173 lei
Tóth: Pénztár 9—2-ig, kötve . . . 202 „
Foster: Amerika álma, füzve . . . 143 „
Kenneth: Eszaknyugati átjáró I., II. füzve . . . 297 „

A Hangya-szövetkezetek szövetségének ünnepi közgyűlése

— Beszámoló és jövőbenzés —

(Nagynyed. Kiküldött tudósítónk jelentése.) A Hangya-szövetkezetek Szövetsége május 11-én és 12-én összejöveteleket tartott, melyek kihatásai mélyenszántást tudnak előidézni népünk gazdasági összetartásában. A május 11-iki nap a szövetzeti könyvelők egynapos eszmecsereje volt és kölcsönös tájékozódása, hogy az új törvénybeli rendelkezésekhez hogyan alkalmazkodjanak, másfelől hogyan lássák előre a gazdasági körülményekben igérkező változásokat. Ez alkalommal igen színes jelenség volt, hogy egyszerű falusi gazdaemberek hogyan tudták magukat a kettős könyvelési bonyodalmakban kitanulni s hogyan tudták a legszövevényesebb könyvelési tetteket megoldani. Erről alkalmunk lesz még külön tudósításokban is beszámolni.

Most az összejövetelek második napjáról

A közgyűlés megnyitása

A közgyűlést *Haller István* gróf, a Szövetség igazgatósági elnöke nyitotta meg. Az elnöki asztalnál még *Tóvisi Géza*, a Szövetség vezérigazgatója foglalt helyet, továbbá *Imreh Zsigmond* nyugalmazott igazgató-tanító, gróf *Bethlen László* igazgatósági tagok, *Elekes Viktor* kollégiumi rektor, a felügyelő bizottság elnöke, *Gál Miklós* dr. az unitárius egyház főgondnoka.

Az elnök bejelentette, hogy a Szövetség 466 tagja közül 322 a működő szövetkezet. Ebből megjelent 108 szövetkezet vezetője s képviseltette magát még további 42 szövetkezet. Az alapszabályok szerint egyharmadrésznek kell jelenlenniük a tagok közül s megjelent 150. tehát szinte a fele a szövetkezeteknek. Ebből az

kívánunk csak vázlatos beszámolót adni. Ez a második nap valahogy úgy tekinthető, mintha valami házi-ünnep lett volna a Hangya-szövetkezetek életében. Ezen a második napon volt a Hangya-szövetkezetek Szövetségének a 19-ik évi közgyűlése. Átalakulási korszak is volt ez az eltelt tizenkilenc esztendő, de egyúttal megalapozás is egy új jövődőre. Arra, amelyek a szövetkezetekbe tömörült néptársadalom önmagát ellátó gazdasági életét tűzte ki célul. Az állami szövetkezeti törvények is új keretet írnak elő, a gazdasági szükségek is mindenirányú új tájékozódásokat kívánnak s ebben a helyzetben a biztos irány és a fokozatos előhaladás megtalálása az, ami a jellemzően megnyilatkozott a Hangya-szövetkezetek mostani, május 12-iki közgyűlésében is.

elnök megállapította a közgyűlés határozatképességét.

Külön bizottság jelentette, hogy milyen előírászerűen történt meg a közgyűlés összehívása. Hogy ahhoz úgy a helyi katonai hatóság, mint a Szövetkezetek Nemzeti Intézete megadta a hozzájárulását.

Ezután *Ófelségéhez*, a királyhoz, továbbá *Bujoi* nemzetgazdasági miniszterhez, *Jinga* miniszterhez, *Dragomir* Silviu népkisebbségügyi miniszterhez, aztán a Szövetkezetek Nemzeti Intézete elnökéhez, *Nicolescu* Viktorhoz és *Ramniceanu* vezérigazgatóhoz intézett üdvözlő táviratok küldését határozták el. A továbbiakban gróf *Haller István* olvasta föl elnöki megnyitó beszédét, mely teljes terjedelmében a következő:

Az elnök beszámol az elmúlt év célkitűzései megvalósításáról s a jövőbeli munka nagy távlataira figyelmeztet

Tisztelt Közgyűlés!

Szövetkezeti életünk egyik legválságosabb, legelyosabb évéről számolunk be!

Sulyos volt az év, — mert egész létünket kellett az új törvény és módosításainak megfeleltetni át dolgozzuk, de ezenfelül régi jogaink is meg lettek támadva és mindennek betetőzéséért egy nagy belső válságon mentünk át.

Ilyen körülmények között dolgoztunk ki munkatervünket és terjesztettük azt a múlt év augusztusában a tisztelt Közgyűlés elé!

Sokan azt tartották, hogy programunk tervnek szép, propaganda beszédnek jó, még hozzá volna ha valóra válna, de mindezt nem kell szóról-eszóra venni!

Igazgatóságunk más véleményen volt!

Igazgatóságunk a munkatervet — kötelezettségnek tekintette, amelyet teljesíteni kell!

Bár az igazgatóságot a törvény 80. szakasza szerint a közgyűlés három évről választja, ennek ellenére igazgatóságunk mindent elkövetett, hogy munkatervének nagy részét már az első évben hozza tető alá, azért, hogy annál gyorsabban lehessen a szövetkezeti élet továbbfejlesztése!

De mielőtt mindennapi életünk ezen részleteibe bocsátkoznánk, álljunk meg egy pillanatra és emlékezzünk meg kegyelettel:

almási Balogh Elemérről, a Hangya fogyasztási szövetkezeteknek gyakorlati téren való alapítójáról! Gróf Károlyi Sándoré volt az eszme — almási Balogh Eleméré a keresztülvitel! 40 év lankadhatatlan és eredménydús munkája előtt nagy tisztelettel hajolunk meg és hálátelt szívvel tartjuk meg emlékünkből Csöndes munkás lényre, az igazi szövetkezeti életet teremtette meg — egyénisége szolgáljon példának mindannyiunk előtt!

Emlékezzünk meg Török Károly raktárfőnökünkről! Igazgatósági jelentésünk már nem emlékeztetett meg hirtelen haláláról, mivel csak nemrég távozott el körünkől! 32 évi szorgalmas munkássága mint ellenőr, raktárnok, majd raktárfőnök mindannyiunk őszinte tiszteletét,

szerepét váltotta ki! De nemcsak mint hivatalnok, de mint szövetkezeti ember is teljes elismerést, tiszteletet érdemel! Emléke legyen áldott.

Amit a munkatervből teljesítették

Visszatérve az augusztusi rendkívüli gyűlésen adott munkatervünkre, munkatervünkre, annak teljesítése szempontjából három osztályba sorolhatjuk — még pedig:

1. Ide számít programunk azon része, amelyet már is teljes egészében végrehajtottunk, tehát a központ alapszabályának módosítása és jóváhagyása — tagszövetkezeteink alapszabályának jóváhagyása — tagszövetkezeteink részére italmérségi aviz favorabil megszerzése, — a nyugdíjpénztár jogi személyiségének elismerése, — ingatlanvásárlások Nagyváradon és Marosvásárhelyen áruaktár részére és a sepsiszentgyörgyi raktár kibővítése.

Végül a megszünt Unió helyett, élve jogainkkal, felállítottuk a technikai osztályt, amely minden akadály nélkül átvette hatáskörét.

2. Ide számít programunk azon része, amelynek végrehajtása ma folyamatban van.

Nagyvárad és marosvásárhelyi áruaktárunk kiépítésére építő bizottságokat szerveztünk. Ezen építő bizottságok elkészítették az átépítési terveket, amely terveket igazgatóságunk jóvá is hagyott.

Sajnos, az utolsó két hónap pénzügyi és egyéb nehézségei kissé meghátráltak a munkák keresztülvételében, de örömmel jelenthetem, hogy ma már úgy Nagyváradon, mint Marosvásárhelyen az áruaktár átépítésére a munkákat kiadtuk és az építkezés kezdetét is vette! Minő a két raktár építése július 1-ére befejezést kell nyerjen!

A sepsiszentgyörgyi raktár átépítése pedig befejezéshez közeledik!

Ezen intézkedésünkkel rendeztük összes áruaktáraink kérdését a megszüntített a nem megfelelő épületekben való ideiglenes jellegű elhelyezkedéseket. Áruaktáraink kérdése így igen kedvező és végleges elintézését nyert.

Munkatervünk egy másik célkitűzése az ön-ellátás volt. Igazgatóságunk több ízben foglalko-

Hétnapos
tavaszi GYÓGYKURA a

PÜSPÖKFÜRDŐ-ben

Oradea mellett

Viktoria Hotelbe Lei 980.—
Transilvânia " 1190.—
Dacia " 1330.—

! A hétnapos kúrában bentfoglal-
tatik napi háromszori étlap
szerinti étkezés, szoba, gyógy-
vagy Hullámfürdő!

Ha reumában szenved, vegye most igénybe
a kúrát. A fenti árak június 15-ig
meghosszabbíthatók

zott evvel a kérdéssel, sőt részletes tervet dolgozt ki, úgy hogy ez ma már készen áll és megvalósítása rövid időn belül valóra válik.

Ugyancsak készen áll a szövetzeti központ átszervezésére vonatkozó tervzetünk és az rövid időn belül életbe is lép. Az átszervezés alapgondolata a Központ és Tagszövetkezetek közti kapcsolatot kimélyítése, a gyengébb szövetkezetek megsegítése és a tisztviselők fizetésének megjavítása.

A keresztülvitel lényeg az ellenőrök létszámának majdnem kétezeresére való felemelése!

Célunk az egyrészt, hogy minden tisztviselő sokkal nagyobb odaadással szolgálja ügyünket, másrészt, hogy minden tisztviselőnek elsőrendű érdeke legyen a központ és tagszövetkezetek közti viszony kimélyítése.

De amikor több és bensőségesebb munkát várunk valakitől, ugyanakkor tervzetünk egyben gondoskodik ezen munka jutalmáról is.

A munka jutalma a forgalmi jutalékban érvényesül, amely forgalmi jutalékban minden tisztviselő az eredmény arányában részesül.

Ezen átszervezést igazgatóságunk minden részletben megtárgyalta, jóváhagyta — életbe léptetése küszöbön áll.

Még csak annyit kívánok megjegyezni, hogy az új tervzet életbeléptetése sem a központra, sem a tagszövetkezetekre nem jelent újabb terhet, hanem racionálisabb kihasználását a jelenlegi kereteknek.

Ugyancsak itt kell megemlékezni arról, hogy italmérségi engedélyeink érvényességét négy ízben sikerült meghosszabbítanunk, még pedig minden egyes alkalommal idejében, úgy hogy tagszövetkezeteink zavartalanul élhettek jogaikkal. Az árverésekkel kapcsolatban minden egyes esetben igyekeztünk tagszövetkezeteinknek segítségére lenni és a jövőbe is mindent el fogunk követni, hogy tagszövetkezeteink italmérséji zavartalanul működhessenek.

3. A harmadik kategóriába osztályozhatjuk munkatervünk azon részét, amelyben eddig még nem tettünk lépést. Nyugodt lelkiismerettel mondjuk, hogy ebbe az osztályba csak azok a tervek tartoznak, amelyeket „távoli célkitűzéseknek nevezünk.”

Nincs megállás, de elhamarkodás se

Tisztelt Közgyűlés! Mi nem ígértünk csodákat, mi lépésről-lépésre való haladást ígértünk és úgy gondoljuk, hogy ezen ígértünknek eleget tettünk. A távoli célkitűzések megvalósításának csak akkor van helye, ha minden sürgősebb kérdés leintézését nyert és rendez mederbe jutott. (Taps.)

Epp azért nem kívánok újabb programot adni. Elindultunk azon az uton, amelyet magunk elé tűztünk, de egyelőre még csak az elején vagyunk. Nem kívánunk új munkába kezdeni mindaddig, amíg a megkezdett munkát be nem végeztük és minden ízében, életbe nem léptettük.

Mert meggyőződésem, hogy intézkedéseink egy olyan fellendülést kell maguk után vonjanak, amely fellendülés magától fogja megmutatni, követelni fogja a további irány megszabását.

Nincs megállás és nem is fogunk megállni, — de elhamarkodni, nem alaposan építeni vétek volna.

Abban a pillanatban, hogy az áruaktárak készen állanak, abban a pillanatban eljön az ideje az áruelosztás átszervezésének. Mert hiába akarom az árurendelést átszervezni, ha jóformán nincs hová elhelyeznem az árut.

Ismétlem, mindennek eljön az ideje és meg kell várjuk ezt az időt.

Ha ég a házunk teteje és ugyanezen ház alapja repedezett, akkor bizonyára nem azon

gondolkozni, hogy a szobákat milyen eszmére festessük.

Távol áll tőlem, hogy lebecsüljem az árurendelés átszervezésének kérdését, csak azt kívánom megvilágítani, hogy egyrészt végtelen sok sürgős elintézni való létkérdésünk volt, másrészt az átszervezést alulról kellett megkezdeni és csak azután jöhet a belső munka, ha a keretek biztosítva vannak. Ne felejtsük el azt se, hogy közbe, előre nem látható, a kereskedelmi életben súlyos nehézségekkel kellett megküzdenünk, amely munkánkat nagyban hátráltatta.

De vissza kell térjék munkáinkkal kapcsolatban azoknak egy olyan csoportjára, amely nem szerepelt célkitűzéseinkben, mivel ezek elintézése évközben vált szükségessé. Ezekkel az igazgatóság jelentése részletesen foglalkozik.

Mindennek csak egy lépésre kívánom felhívni figyelmüket.

Szövetkezeti életünkben igen sok lelkes emberrel találkozunk, sőt igen sok olyan tagtársal is, aki kellő szakértelemre tett szert és igen sok jelentős eredményt tud felmutatni — de sajnos — ezt még általában nem mondhatjuk el. Még nincs tudatában népünk a szövetkezeti eszme fogalmával.

Ennek a szövetkezeti eszmének a széles rétegbe való terjesztése volt célunk, amikor a szövetkezeti ismeretek előadását kértük közép és főiskoláinkba. Hálás köszönettel tartozunk püspök urainknak, hogy a szövetkezeti ismeretek előadását az említett iskolákban engedélyezték, illetőleg elrendelték. Ezáltal komoly reményünk lehet arra, hogy egy új szövetkezeti nemzedék nő fel, mely a mai egoista világnézettel szemben az igazi szövetkezeti eszmét fogja megvalósítani.

Mert hiába való a legjobb kapcsolat — a legjobb tisztviselő munkája is kárba veszik, ha a szövetkezeti eszmet — amely annyira hiányzik ma még a nép körében — nem tudjuk a falu lelkébe belevinni. (Ugy van!)

A szövetkezeti eszmetérjesztés

Még csak pár szót a szövetkezeti propagandáról.

Ezen a téren munkánkat a következőkben vázolom:

1. Közbenjárásunkra ma majdnem kivétel nélkül, mint említettem, minden teológián, tanítóképzőn, gimnáziumban és gazdasági iskolában előadják a szövetkezeti ismereteket és az elméleti előadáson kívül az iskolaszövetkezet keretében megvalósul a gyakorlat.

A szövetkezeti ismeretek oktatásának egységesítése céljából tankönyvet adatunk ki a jövő iskola évre.

2. Közbenjárásunkra az elemi iskolák iskolaszövetkezeteinek száma ma 3-4-szer annyi, mint volt a folyó iskolai év elején.

3. Központunk átszervezésével kapcsolatban ellenőreink számát egyrészt megkésztetjük és ugyanakkor köteleességévé tessük minden ellenőrnek a szövetkezeti propagandát. Ellenőreink köteleessége ezen a téren egyrészt új szövetkezetek bekapcsolása, másrészt az iskolaszövetkezetek támogatása. Ellenőreink ezirányú munkásságukért külön jutalékban fognak részesedni.

4. Sepsiszentgyörgyi áruraktárunk mellett mintabolt épül.

5. Újságokban hirdetésekkel tettünk közzé. De legjobb propagandánk az építő áruraktárak és a lépésről-lépésre való fejlődésünk kell legyen.

Sajnos, többet egyelőre anyagi körülményeink nem engednek meg.

Tisztában vagyunk avval, hogy munkánk gyümölcsét valószínűleg csak a következő generáció fogja élvezni, de minket kielégít teljes mértékben az a tudat, hogy a szövetkezeti eszméért és fajnóért megtettünk mindent, amit szerény tehetségünkkel és munkaképességünkkel megtehettünk.

Epp ezért nyugodtan nézünk szemébe minden kritikának — de nézzem a mi szemünkbe is az, aki kritikál — legyen kritikája nyugodt és tárgyilagos.

Ma újra helyreállt a csend, a nyugalom. Ne tekintse ezt senki egyéni verecséégének, de épp oly kevéssé egyéni sikerének.

Nem volna méltó hozzánk, tisztelt Közgyűlés — ha evvel a kérdéssel akár dícsérettel, akár becsinéléssel foglalkoznánk.

Az egyetlen helyes irány csak az lehet, mely nem ismert pártot, (taps) érdeket, amely csak egy magasztos eszmét, a szövetkezés eszméjét ismeri.

Beszámolóim hiányos volna, ha nem emliteném meg, hogy úgy érzem, hogy ebben az irányban összetalálkoztunk Központ és Tagszövetkezeti (Taps) Vieszanyértük bizalmunkat — bizalmunkat önmagunkban — munkánkban — egymásban és mindenképp bizalmunkat a szövetkezésben! Haladjunk tovább magánításával ezen az úton.

Legyen a mai közgyűlés és minden közgyűlés ezután ünnep — a szövetkezeti összefogás nagy ünnepe!

Az elnök megnyitóját a közgyűlés megmögújuló kitérő tapssal fogadta. Hálás felszólalások következtek, melyek az elnöknek és igazgatóságnak köszönetet és hálát nyilvánítottak.

Ezután az üzleti évről való beszámolás, majd a jövő évi költségvetés ismertetése következett. Erről még következő alkalommal részletesebb tudósítást hozunk. Most csak annyit említünk meg, hogy a közgyűlés titkos szavazással döntött a beszámolóról és költségvetésről s az igazgatóságnak megadandó fölmentésről. A titkos szavazás *egyhangulag* az előterjesztések elfogadását mondotta ki.

Az igazgatóság újválasztása során két tagsági helyet kellett betöltenie. Gróf Bethlen Lászlót és Kovács Balázs csikszentimrei esprest választották meg a két igazgatósági helyre.

A közgyűlés után társasébd volt, melyen a szövetkezeti életre vonatkozó több tanulságos felszólalás hangzott el. Az egész közgyűlési nap egyes kiemelkedő részleteire még visszatérünk.

Felhívás a választói névjegyzékbe való jelentkezésre

A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal magyar alosztályának közlése

A Nemzeti Ujjászületési Arcvonalának alosztálya közli:

A hivatalos lap 1939 május 9-iki 106. számában megjelent választójogi törvénnyel kapcsolatban a Nemzeti Ujjászületési Arcvonalának magyar alosztálya a következőkre hívja fel a romániai magyar etnikai származású állampolgárok figyelmét:

I. A törvény értelmében a mai nappal kezdődően új választói névjegyzéket állítanak össze. A névjegyzékbe való felvétel, illetve a jelentkezés utolsó határideje 1939 május 24.

II. Eddig a napig, tehát 1939 május 24-ig, városokban a városházán, községekben a községi előjáróságoknál szívesen jelentkezzenek mindazok a magyar etnikai származású állampolgárok, férfiak és nők, akik megfelelnek az alábbi követelményeknek:

- A harmincadik életévüket betöltötték.
- Ira-tudók. (Irni és olvasni tudnak).
- Az alábbi követelményeknek:

- Földművelés vagy testi munka.
- Kereskedelem és ipar.
- Szellemi foglalkozás.

Nem jelentkezhetnek azok, akik büncselekményekért, súlyosabb vétségekért, hazárulásért és szökésért, stb. el voltak ítélve.

A szentesen való választói jogosultsággal bírnak azok a személyek, akik egyesítik a fentiekben írt követelményeket, azzal a különbséggel, hogy az említett foglalkozások tényleges gyakorlásán kívül az alábbi, hivatalosan elismert egyesületek, illetve testületek egyikének vezetőségi tagjai:

- A földművelés és testi munkával kapcsolatos testületek (mezőgazdaság): mezőgazdasági kamarák, mezőgazdasági, szőlőtermelési, stb. szindikátusok és egyesületek, munkakamarák, munkás, magántisztviselő és iparos céhek.
- Iparosok és kereskedők: Ipari és kereskedelmi kamarák, kereskedői tanácsok, amelyek elismert jogi személyiséggel rendelkező iparos egyesületek.
- Szellemi foglalkozások: Tanítók, középiskolai tanárok, egyetem tanárok és papok egyesületei; mérnökök, építésszek, orvosok, állatorvosok.

Nyugdíjasokat és magánzókat nem vesznek fel a névjegyzékbe

Nagyvárad. Saját tud. Szombaton délnél dr Chirila Augustin polgármester a választói névjegyzékbe vonatkozólag az alábbi felvilágosításokat adta:

A polgármester ezúton is felhívja a város polgárságát, hogy a választói névjegyzék pontos összeállítása és a torlódások elkerülése végett a lapok útján közzétett sorrendben jelentkezzenek. Amennyiben valaki nem érte rá az előírt napon úgy bármelyik nap jelentkezhet. A városházán, az I. emelet 33-as szobájában, vasárnap is lehet jelentkezni.

Az összeírásnál igazolni kell a román állampolgárságot, a 30 éves korhatár betöltését, a büntetlen előéletet és azt a körülményt, hogy a tör-

Emlékezés Drexler Bélára

A szövetség első elnökének, Drexler Bélának az emlékére a közgyűlést megelőző órában külön kegyeletes cselekmény ment végbe. Három fölgyfát ültettek el a szövetkezeti központ székháza parkjában. Ez alkalommal Balázs András fehéregyházi iskolai igazgatótanító, az ottani szövetkezet ügyvezetője mondott emlékbeszédet.

— Elő emléket állítottunk a nagy szövetkezeti úttörőnek, — mondotta a szónok. — Ez a nap mindnyájunk lelkében a kegyeletes emlékezés napja marad. Ha hazamegyünk a falvainkba, minden szövetkezet udvarára ültessünk fákat áldott emlékezőképpen, hogy amint nőnek ezek a csemeték, terebélyes fákká, azon képpen Drexler Béla emlékéért az ő célkitűzései, megmutatott irányelvei és az ő mély szeretetből és öntudatból fakadó alkotó munkájának értelmében álljunk falusi szövetkezeteink mellett a falu jövőjének biztosítása, a szövetkezeti eszme szolgálatában.

eok, gyógyszerészek, ügyvédek, írók és művészek testületei.

A jelentkezés úgy városokban, mint községekben a már megalakult bizottságok előtt történik, ahol a polgár bismondja a szükséges adatokat, majd aláírja a bejelentési ívet. A hamis adatokat bismondó egyéneket súlyosan büntetik.

Felhívjuk Románia valamennyi magyar etnikai származású állampolgárát, hogy haladéktalanul jelentkezzenek az illetékes hatóságoknál és kérjék a választói névjegyzékbe való felvételüket. A beiratás megkönnyítése céljából tanácsos személyazonosságára való iratokat vinni, vagy esetleg a régi választói igazolványt. Minden magyar embernek becsületbeli kötelessége, hogy éjlen törvényadta jogával és felvételese magát a választói névjegyzékbe.

A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal magyar alosztálya.

Május 12-ike és 17-ike között lehet jelentkezni a nagyváradai városházán a választói listákra való felvételre

Nagyvárad. Saját tud. A város közigazgatási ügyosztálya az alábbi közleményt adta ki:

Tudomására hozzuk az érdekelteknek, hogy mindazok a román állampolgárságú férfiak és nők, akik az alább felsorolt feltételeknek megfelelnek, május 12-től 17-ig bezárólag jelentkezzenek a városházán, (I. emelet, 33. sz. ajtó), hogy felvegyék őket a kamarai választásokra szóba választási listára, a következő sorrendben:

- A—C betűsök május 12-én,
- D—G betűsök május 13-án,
- H—K betűsök május 14-én,
- L—O betűsök május 15-én,
- P—S, Sz betűsök május 16-án,
- T—Z betűsök május 17-én.

A jelentkezések naponta történnek a hivatalos órák alatt, vagyis délelőtt fél 8-tól fél 12-ig, délután fél 5-től 7-ig.

Felhívjuk az érdekeltek figyelmét, hogy hozzák magukkal személyazonosságát bizonyító iratokat, valamint a c) pontban foglalt foglalkozásuk ágak valamelyikéhez tartozó igazoló iratokat.

vény által előírt 3 foglalkozási ág valamelyikében dolgozik: jelentkező nyugdíjasokat és magánzókat nem vesznek fel a névjegyzékbe. Ez a rendelkezés vonatkozik a nyugdíjas köztisztviselőkre és közalkalmazottakra is. Ha azonban a nyugdíjas bármilyen más foglalkozást új vagy földbirtokkal, esetleg szőlővel bír, akkor ebben a minőségben jelentkezhetik, amennyiben e foglalkozásnál vagy tulajdonánál fogva a törvény által előírt szaktestületekbe tartozik.

A polgármester végül ismételt hangszólata, hogy a választói névjegyzék pontos összeállítása nemcsak a város, de az állampolgárok elsőrendű érdeke is, mert a szavazáson való részvétellel kötelező.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450 negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 45 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr Sulyok István.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjáráskutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Még vasárnap is több helyen zivatar, a hőfok nem változik.

MÁRIA-NAP A VÁRADOLASZI PLÉBÁNIA-TEMPLOMBAN. Nagyvárad. Saját tud. Jelentették, hogy a katolikus hívek a Mária Kongregációk közreműködésével ma, vasárnap Mária-napot tartanak. Közöltük a Mária-nap ünnepségeinek teljes műsorát is, amely szerint reggel 8 órakor a váradolaszi plébánia-templomban szentmise, közös szentáldozás és fogadalom-megújítás lesz, míg délután ugyancsak a Barátok-templomban a gyermekek megáldásának szertartását végzik. A Mária-nap májusi ájtatossággal fejeződik be. Közbejött akadályok miatt a délutánra a Katolikus Körben tervezett díszünnepély egyrésze elmarad, illetve az ünnepélyt is a plébánia-templomban tartják meg.

ELŐFIZETŐINK SZIVES FIGYELMEBE! Ez uton kérjük előfizetőink és olvasóink szives elnézését azért, hogy az utóbbi időben lapunkat nem kézbesítették ki a szokásos pontossággal és a rendszer időpontban. A lap késése mindig rajtunk kívül álló okok miatt következett be. Így szombati lappellányaink már a vasuti postán voltak, amikor minden előzetes értesítés nélkül közölték velünk, hogy nem továbbíthatják lappellányainkat, mert megváltozott a napilapok felbolygató eljárása. Természetesen igyekeztünk az új rendelkezés hosszadalmas eljárásával idejében elküldeni a lapot, de fizikai lehetetlenség volt az értesítés késedelme miatt előállott idővesztésbehozni. Ismételtlen kérjük előfizetőinket és olvasóink elnézését a késésért. A jövőben igyekeznünk fogunk minden technikai akadályt kiküszöbölni, hogy lapunkat a régi pontossággal kézhezkapassák. A kiadóhivatal.

A SZEMÉLYZETI ADOVAL EGYÜTT FIZETIK BE A CSELEDADÓT. Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyigazgatóság ezután közli, hogy május 15-étől kezdve a cseléd-adót a személyzeti adóval együtt kell befizetni az alábbi sorrendben: A—G május 15—20-ig, H—O május 20—25-ig, P—Z-ig 20—30-ig. A tologás elkerülése végett nem a főpénztárnál, hanem a IV. adókerület pénztáránál eszközlik a fizetést.

* Dr Bock Armin szemorvos-operateur telefonszáma 16—60. Nagyvárad, Rimanóczy-u. 2.

GÖRING VEZÉRTÁBORNAGY VISSZATÁZOTT BERLINBE. Milánóból jelentik: Göring vezértábornagy pénteken késő este motoros hajón Livornóba érkezett s az éjszaka különvonaton visszatázott Berlinbe.

Felfüggesztették Nagyváradon az új látványossági adót. Nagyvárad. Saját tud. Néhány nappal ezelőtt közöltük, hogy a zenés helyiségekben fogyasztott ételek és italok után külön illetéket szednek. Így 50 leies fogyasztásnál 1 leit, 100 leies fogyasztásnál 2 leit, stb. A vendéglők és kocsmák tulajdonosai már meg is kezdték az új látványossági illeték szedését. Ciolaca Emil dr pénzügyigazgató azonban a mai napon másképpen intézkedett. A pénzügyigazgató ugyanis homályosnak találta a törvény erre vonatkozó rendelkezéseit és kérdést intézett a minisztériumhoz. A minisztérium válaszában megérkezéskéig felfüggesztette a zenés helyiségekben az új látványossági illeték szedését.

BÓ TERMESRE VAN KILÁTÁS MAGYARORSZÁGON. Budapestről jelentik: A most kiadott termésbeclés szerint az őszi búza nagyobb részt jónak mondható. Az őszi rozs jó és közepes között váltakozik. A tavaszi gabonavetések erősen fejlődnek, általában jó termésre van kilátás.

Zürichi nyitás. Párizs 11.79 háromnegyed, London 20.84 háromnegyed, Newyork 44.37, Brüsszel 75.77 fél, Miláno 23.40, Amsterdam 238.65, Berlin 178.05, Szófia 540, Prága 15.25, Varso 53.75, Belgrád 10, Bucureşti 325.

KÜLFÖLDI UTAZOK FIGYELMEBE.

Egy régebbi, a rendőrség útlevélügyosztálya által kibocsátott tájékoztató, újabban számos félreértésre adott alkalmat. A mult év március elsejétől kezdve ugyanis az volt a helyzet, hogy azok az utlevéltulajdonosok, akiknek birtokában március elsejétől kezdődő keltezésű útlevél volt, anélkül hagyhatták el az ország határait, hogy elutazásuk előtt útleveleiket láttamoztatniok kellett volna. A napokban azonban több utast a határról azal küldték vissza, hogy elutazása előtt láttamoztatnia kell útlevelét. A további félreértések elkerülése végett felvilágosításokat kérünk. Ennek alapján közöljük, hogy a mult év márciusában kibocsátott rendelet hatálya 1939 március elsejével megszűnt. Jelenleg tehát — kivéve a női utasokat és az ötven éven felüli férfiakat, ha nem tartalékos tisztek — elutazás előtt mindenkinek láttamoztatnia kell útlevelét a rendőrség útlevélügyosztályánál. A tartalékos tisztek még akkor is láttamoztatni tartoznak útleveleiket, ha az ötven évet már be is töltötték.

* Orvosi hír. Dr Klein Gyula orvosi rendelőjét Nagyváradon a Str. General Holban 38. alól a Bratianu-u. 69. alá helyezte át. Rendel bel- és női betegek részére délelőtt 10—12-ig és délután 6—8 ig.

A LENGYEL HADÜGYMINISZTER FELESGÉNEK TRAGÉDIÁJA. Varsóból jelentik: Kasprzycky tábornok, lengyel hadügyminiszter felesége negyedik emeleti lakásának ablakából kisuhanat az utcára és meghalt.

Tanulmányut és kirándulás Erdélybe. A nagyváradai Vasas turisták az NTE-vel karöltve nagyszabású tanulmányutat rendeznek Erdélybe. A kirándulás tizenkét napig tart. Indulás június 25-én vasárnap reggel hat órakor, hazaérkezés július 6-án, csütörtökön. Utiterv: Kolozsvár, Torda, Tordai-szósé, tordai hasadék, Torockó, Székelykő és annak környéke, Verespatak, Detonatak, Abrudbánya Zalaina, Gyulafehérvár, Bözölyfalva (péntek déltől szombat délig). Szóvata másfél nap. A Görgényi-havasokon keresztül: Gyilkos tó, Gyergyószénmiklós, Szárhegy, Borzók, majd a Maros völgyén keresztül Marosvécsre, ahol a Kemény bárók híres kastélyát tekintik meg és vissza Szászrégenen keresztül Kolozsvár, Nagyvárad. A turát kényelmes autókamionokk teszik meg. Vezető: Halász-Fischer Antal hírlapíró.

REVOLVERES DRÁMA BUDAPESTEN.

Budapestről jelentik: Komló Károly rokkant gyümölcsárus összeszólalkozott Lakos Matild 17 éves leánnyal. A szóváltás hevében Komló revolvért rántott és rálőtt a leányra, majd maga ellen fordította fegyverét. A leány könnyebb sebesülést szenvedett, Komló állapota azonban súlyos.

Csak városi igazolvánnyal rendelkező falusiak hozhatnak be tejet Szatmárra. Saját tud. A város vezetősége az új szabályrendelet alapján elhatározta, hogy a környéki falvak közül azokat, akik tejet hoznak a városba, fokozatosan igazolvánnyal szereli fel. Az igazolvány segítségével a tejrusítókat rendszeres ellenőrzés alá veszik. Főleg arra fognak vigyázni, hogy a tej leszedetlen legyen, vízmentes és egészséges. Ugyanakkor bevezették a háztartási alkalmazottak adóját is. Egy háztartási alkalmazott után évi száz leit szed a város, a második alkalmazott illetéke már 180 leit lesz. Ez a rendelkezés különben a gazdasági cselédekre és szolgákra is vonatkozik. A jövőben telepengedélyt csak 50 leitől 10 ezer leitig terjedő illeték lefizetése ellenében ad ki a város, amely ebben az évben számos új illetéket vet ki a lakosokra.

KÉTSZERESÉRE EMELTEK A VASUTI FUVARLEVELEK BÉLYEGILLETEKÉT. Bucurestiből jelentik: Az új adótörvény alapján a CFR vezérigazgatósága felemelte a fuvarlevelek bélyegilletékét. Eddig 525 leit volt a fuvarlevelekre ragasztandó háromféle bélyeg — okmány, repülő és statisztikai — értéke. most 1050 leit. Ezenkívül az érkezési állomáson is még külön 5 leit bélyegilletéket kell leróni.

* Romlott ételek okozta mérgezéseknél a gyorsan és biztosan ható természetes „Ferenc Józsai” keserűviz azonnali használata — egy vagy két pohárral — rendkívül fontos segédesszköz. Kérdezze meg orvosát.

A nagyváradai Katolikus Legényegylet ma, vasárnap este fél 10 órai kezdettel táncestélyt rendez az egyesület Alexandri-utca 13. sz. alatti székházának nagytermében. Tekintettel, hogy külön meghívót nem bocsátanak ki, ezúton hívjuk meg városunk táncolnivaló ifjuságát. Rendezőség.

HIRTELEN HALÁL AZ UTCÁN. Temesvár. Saját tud. Csala Kálmán hetvenéves nyugdíjast, volt resicai magyar rendőrbiztost az utcán sétaközben rosszullet fogta el. Az idős ember rövidesen összerogyott és meghalt.

A nagyszebeni Magyar Dal- és Műkedvelő Társulat a közelmúltban Tóth Géza elnök vezetésével jó sikerrel kulturestét rendezett, melyen Szeben magyarságának színe-java megjelent. A válogatott műsor lelkes közönsége hosszú tapsekkel jutalmazta az előadók munkáját. Az egyesület, amely Szeben legrégebbi magyar egyesülete, ezzel az estéllyel megmutatta, hogy színvonalas, komoly műsorhoz is lehet közönséget találni.

A BUCURESTI MAGYAROK 1939. május hó 21-én, (esős idő esetén május 28-án) az ANDRONACHE ERDŐBEN tartják meg egész napra terjedő nagy majálisukat. Az Andronache erdőbe a Szentgyörgy-tértől induló 11-es villamossal lehet kijutni átszállással az 51-es autóbusszra. Ez lesz ama közsémet BUCURESTI ROMÁTUS ISKOLA-MAJÁLIS, amely évről-évre a legnagyobb szabású NÉPÜNNEPÉLYE szokott lenni a bucaresti magyarságnak. A majális rendezői a három bucaresti református egyház és egyesületeik. A majális bevételét a „Bucuresti Református Iparos Kör” fenntartásában, a református iskolák mellé létesítendő első bucaresti magyar „TANONCOTTHON” felállításának költségeire fordítják a rendezők. A református egyházi szervezetek ezen hagyományos majálisa tízezres tömegeket szokott felvonultatni. A kétszáztagú rendezőbizottság minden szükséges előkészületet megtett a közönségnek étellel, itallal való ellátására és a legválogatottabb szórakoztatására. A céltudatos együttérzésnek erre az ünnepére minden bucaresti magyar testvért szeretettel hív és vár a Rendezőség.

Lezárták az állampolgársági névjegyzékbe való utalagos jelentkezést. Nagyvárad. Saját tud. Szombaton zárt le az a határidő, amit a polgármester az állampolgársági névjegyzékbe való jelentkezésekre utalag engedélyezett. Szombaton délig mintegy 500-an jelentkeztek a névsort hetfőn felterjesztik Kolozsvárra, a tartományfőnökségre. Chirila Augustin polgármester kifejtése szerint a mostani összeírások valószínűleg tájékozódó jellegűek.

SZABADLÁBRA HELYEZTE A NÉMET RENDŐRSÉG ROTSCILD BANKÁRT. Zürichből jelentik: Bécsből származó értesületek szerint a német titkos rendőrség szabadlábra helyezte Rotschild Lajos bárót. Rotschildot tudvalevően az Anschluss idején tartóztatták le és a Gestapo bécsi főhadiszállásán, a volt Metropoli-szálló épületében tartották fogva, ahol egyidő óta Schuschnigg volt kancellárt őrzik. Rotschild Lajos szabadlábrahelyezése után Svájcba utazott.

Zsebmetszőt fogtak a kolozsvár-bucuresti gyorsvonaton. A kolozsvár-bucuresti gyorsvonaton detektíváramába illő körülmények között tartóztatták le egy veszedelmes zsebmetszőt. Brasz után két nő panaszt emelt a vonatvezetőnél, hogy elloptak pénztárcajukat. A vonaton jelen volt a ploesti törvényszék egyik ügyésze, aki a vonatvezetővel és egy vasuti ellenőrrrel megkezdte az utasok ellenőrzését. Egy férfi menekülni igyekezett és üldözői elől a vonat tetejére menekült. Az ügyész és a vasutasok oda is követték és heves dulakodás után elfogták. A férfiről kiderült, hogy Gheorghe Anderovicnek hívják és körözött betörő. Megmozgatásakor megtalálták nála a két pénztárcát. A zsebmetszőt Ploestibe zárták a rendőrségnek.

Befejezték a vizsgálatot a nagybánya kettős halálos szerencsétlenség ügyében. Nagybánya. Saját tudósítónktól. Részletesen beszámoltunk arról a kettős halálos szerencsétlenségről, amely a laposbányai Kosztin-féle bányában történt. A szerencsétlenség színhelyére egy bizottság szállott ki, amely megállapította, hogy a két munkás haláláért senkit sem terhel a felelősség. Ugyanis nem lehet pontosan tudni, hogy a gyújtószinór időelőtti elégetését mi idézte elő. A kórházi ágyon a szerencsétlenség harmadik áldozata: Rácz János elbeszélte, hogy az előírás szerint kifurt tizenhat lyuk közül tizenötöt begyújtottak s már éppen az utolsó begyújtásán fázadozott Vánca nevű társa, amikor a robbanás bekövetkezett.

Adomány. Horváth Ferencné részére Nagy P. Mihály Targusor 100 leit adott. Eljuttatjuk.

* Szükszorosulásoknál és az ezekkel járó fellövődésnél, légzési zavarnál, szívdobogásnál, szédülésnél és fülzúgásnál a belek működését egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz csakhamar elrendezi, az emésztést előmozdítja, a vérkeringést felhívja a tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Kérdezze meg orvosát.

ERDELY UNITÁRIUS PÜSPÖKÉT A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA TAGJÁVÁ VÁLASZTOTTÁK. Budapestről jelentik: A Magyar Tudományos Akadémia pénteki tagválasztó ülésén a bölcsészeti, társadalomtudományi és történelmi kar külső tagjává választotta Varga Béla kolozsvári unitárius püspököt, a neves filozófust.

A nagyváradi unitárius egyházközösség közgyűlése. Barabás Miklós unitárius esperes május 16-án Nagyváradra érkezik esperesi vizsgálatra. Aznap délután 6 órakor az egyházközösség közgyűlést tart az imaházban (Sas passage, Industria Bank mellett, első emeleten), ahol az esperes a tisztviselőktől beveszi a hivatalos esküt. Felkértem az egyházközösség tagjait, hogy a közgyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Barla Dezső gondnok.

A HORVÁTOKKAL VALÓ KIEGYEZÉS MELLETT TŰNTETETT A BELGRÁDI EGYETEMI IFJUSÁG. Belgrádból jelentik: A belgrádi egyetem diákjai két napos sztrájkot határoztak el, hogy tüntessenek a szerb-horvát megegyezésre irányuló tárgyalásokban beállott késedelem ellen.

Az utólagos állampolgársági beírás végett beadott kérvények nagy részét elutasították Szatmáron. Saját tud. A belügyminiszterium rendelete értelmében azok az állampolgárságra jogosult egyének, akik az állampolgársági névjegyzékből kimaradtak, irataikat most adták be a városvezetésnek. Az iratokat egy bizottság vizsgálta felül és azoknak tulnyomó részét elutasította. A magyar nemzetiségű kérvényezők közül pénteken délig mindössze tizenhét egyén kérelmét véleményezték kedvezően, míg több mint hetvenet elutasítottak.

HATALMAS MÉRETŰ MEGVESZTEGETÉSI BOTRÁNY NEWYORKBAN. Newyorkból jelentik: A newyorki államügyész a munkásbaleset-biztosító ügyekben nagyszabású megvesztegetési botrány nyomára jutott. Az amerikai állami hatóságok kára több, mint 3 millió dollár. A biztosító társaságok egyik revizora öt társával együtt bevallotta, hogy nagyobb amerikai cégek megvesztegették. Ezek a revizorok a munkaadókól évenként átlag 700 ezer dollárt kaptak, hogy a munkaadók bérlisztáját alacsonyabb összegekre állítsák ki. Ez óriási összeg megtakarítását jelentette a munkaadók számára. A hivatalos nyomozás eddig ötven munkaadó nevét derítette ki, akik összezárták a revizorokkal a törvény ellen.

Temetések. Tátray Kálmán szül. Richter Margit 61 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése vasárnap délután 6 órakor lesz a Steinberger kápolnából. — Leo Annuska kereskedelmi iskolai tanuló 14 éves korában meghalt. Temetése vasárnap lesz a Randeni-utcából. — Tar Sándorné szül. Magyar Ilonka 37 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz az Olarilor-utcából. (Erdélyi „Concordia”).

TURISZTIKA

A Sasok-Vulturi Turista Egyesülete folyó hó 14-én reggeli 7 órai indulással Vadul lui Carol-Révre rendez kirándulást. Indulás a szokott helyről Piata Mihai Viteazul. Részvételi díj tagoknak 75 és vendégeknek 85 lei. Jelentkezések az egyesület helyiségében. Nagyvárad, Str. Lazar Aurel 14. Gyenge István órák és ékszerész. Str. Alexandri és Moosári irógépkereskedésében, Bulv. Regele Ferdinand.

A nagyváradi öszturisták május 17-20. napjain kirándulást rendeznek Brassó és környékére, 75 százalékos vasúti kedvezményrel. Résztvevni óhajtok jelentkezését kérjük Moosári Sándor irógép-üzletében (Nagyvárad, Bdul. Regele Ferdinand 13.), vagy a Macabi Otthonban (Heyman udvar), hol mindennemű felvilágosítást készséggel megadnak.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

CORSO: SÁRGA ORKÁN.
APOLLÓ: DALOL A TAVASZ.
DORIAN: A REPÜLŐ EMBER.

Százötven gram aranyért hat hónapi fogházra ítélték egy temesvári ékszerészt

Temesvár. Saját tud. Még tavaly húsvétkor a nemzeti bank közegei jelentek meg Braun László ékszerésznél és nemesfém-készleteit felülvizsgálták. Ez alkalommal százötven gram aranyat találtak az üzletben, amely arany nem volt a nemesfém forgalmáról szóló törvény intézkedéseinek megfelelően regisztrálva, amiért is a helyszínen jegyzőkönyvet vettek föl. Braun ékszerész a kihágás miatt bíróság elé került, amely egy havi fogházra és pénzbírságra ítélte. Az ékszerész fellebbezést jelentett be s ezt most tárgyalta az ítélőtábla. A védelem azt a felfogást vallotta, hogy a törvény értelmében csak olyan törmelékeket kell regisztrálni, amelyek meglévő formájukban nem kerülnek eladásra, hanem előbb feldolgozzák azokat. Braun ese-

tében ezzel szemben gyűrűkről és más ékszerdarabokról volt szó. Az ékszerész viszont arra is hivatkozott, hogy a felvett jegyzőkönyvet a nemzeti bank közegei tollbamondták s úgy írta alá, anélkül, hogy pontos tartalmát ismerte volna, miután csak kis mértékben bírja a román nyelvet. A főügyészség ezzel szemben teljesen beigazolta a kihágást s arra utalt, hogy a nemesfémekkel folyó titkos kereskedelemnek és üzérkedésnek egyszer már véget kell vetni. A tábla Braun László büntetését hat havi börtönrre emelte fel és egyben helybenhagyta az elsőfoku ítélet szerinti pénzbírság mérvét. Az ékszerésznek tíznapos időt engedélyeztek a felfolyamodásra.

Horgásznak a Kőrös partján...

Nagyvárad, május hó.

Ha az ember innen a Holban-utcai nagyhídról bámulja városunk büszke folyóját, szinte folyamnak nézi az alatta hömpölygő széles és félelmetes víztömeget. A messzi hegyek és erdők mélyén csillogó parányi forrásokból, a csobogó patakokból a köveket görgető, sziklákat ostromló folyócskákból, a zuhogó vízesésekből összegyűlt parányi vízcsöpek milliója és milliárdja rohan eddig makrancosan és fékezhetetlenül, — de itt megszabadul a magas partok és a városi kögát ölelő karjától, — és a gátak csitítását, a szűkreszabott meder korlátozását feledni akarva, szélesen, bátran, szabadon rohan távoli álmok, messzi vágyak felé. Itt egyszerre megpillantja a nagy síkság végeláthatatlan rónáját, a ringó búzavetéseket, meghallja az eke után ballagó gazda ostorpatogatását, az égbefúródó pacsirta himnuszát — és a makrancos vízcsöpek egyszerre megszöndesednek, boldogan kinyújtózkodnak s a zöld vetések, virágborult akácfaik tisztelő díszszázaik között hömpölyögnek csödesen napnyugat felé.

Odalent, egy kicsit túl a híd lábánál a horgászok tábora tanyázik. Nagyvárad neves „snájderezői” nagyon jól ismerik ezt a helyet. Olyan jól ismerik, hogy amikor beáll a „snájder-idény”, itt a szennyvízcsatorna torkolata körül szinte feketélik a horgászok tömege. Most még egy kicsit korai az idő, de azért már vannak szép számmal. Lógatják angyali türelemmel naphosszat a vízbe kukacot és izgalommal lesik a pillanatot, amikor egy életűt „snájder” bekapja a horgot és tettét megbánva, dugóval, pálcával rohanni akar be a víz közepére. Azok, akik nem ismerik és nem kedvelik ezt a nemes sportot, csak haszontalan időpocsékolásnak tartják a horgászatot. Pedig nem az...

Amikor jó haljárás van.

Ott ül a horgászok oszlopjának közepétáján, egy cement kockán az öreg Darvas. Nem olyan régen még jól fizetett fűzőgyári munkás volt, csökkentek a megrendelések — és az öregnek most a snáj-

P. Csávossy Elemér S. J.
a kiváló és tudós teozuitairó

Tulvilági valóságok és szociális problémák

című könyvében sorra veszi a jelenkor minden ilyen kérdését, a kat. morális szempontjából megvilágítja szűkelegességüket. Előadja, hogy a pápák szociális enciklikái mit követelnek rájuk vonatkozólag. — A jelenkor könyve P. Csávossy S. J. e munkája, mely az égető kérdésekben biztos eligazítást ad.

Ara kartonkötésben 123 lei.

derezés a főfoglalkozása. Itt ül kora reggeltől késő estig és nekem bizalmasan elárulta, hogy „amikor jó haljárás van”, meg lehet itt is keresni naponta hatvan-hetven leit. Csak az a kár, ritkán van jó haljárás...

Mellette horgászik egy másik ismerősöm. Az egyik vasárnapján dolgozik, de egy nap összesen csak négy órát. Amikor még több munka volt, ő is mindennap nyolc órát dolgozott és 14 lei órabérral meg tudott annyit keresni, hogy szépen megéljen belőle. Most, a gyár munkásainak egy része teljes napot dolgozik, míg a többiek csak fél napot. Pedig meg lehetne oldani úgy is — mesélte ismerősöm —, hogy mindnyájan dolgoznánk legalább 6 órát. Hiszen a gyárnak mindegy volna — és mi valamennyien keresni tudnánk. De így? — fáradtan legyintett kezével és haragosan rántott egyet a zsinengen. — Még ehhez sincs szerencsém, alig fogok egy kis vacsorára valót.

Tíz lei egy fűzér hal.

No de azért nem kell azt gondolni, hogy az egész snájderező társaság így lógatja az orrát. Főnről a partról a nézőközönség (mert ez is külön szórakozás: nézni a horgászokat) ékes szavakkal biztatja a műkedvelőket.

— Te nézd csak meg, nem vak az a hal, amelyik még a te horgodot is bekapta! — kiáltja az egyik a komájának.

Odébb két kis „srác” összeakasztotta a madzagot. Verekedés kerekedik belőle és a horgászok, meg a nézőközönség egyszerre elfelejtik, hogy a „snájder” éppen most pedzette az öreg Darvas horgát. Ideges vízgyűrűcsékek karikáznak a dugó körül és — gondolom — a hal odalenn bosszankodik a figyelmetlenség miatt. Dehát érdekesebb a verekedés. Mint két kotló alól most kikerült kakas, úgy viaskodik az utca két gyermeke. Biztatják, uszítják őket és még véletlenül sem jut eszébe valakinek, hogy egy atyai nyaklevesell véget vessen a verekedésnek. Egyszerre követ kap fel az egyik és fültölvön vágja a másikat. Vértó fejjel, sírva távozik a legyőzött — és a snájderezés folyik tovább.

— Van-e eladó hal? — kiáltnak le a partról a horgászoknak.

Innen is, onnan is előkerül egy-egy fűzér. Megalkusznak. Tíz leiert egész szép kötést lehet kapni.

De mi ez? Ijedt suttogás, kapkodás. A horgászok a botjaikat behajítják a víz közepére, fölkapják a halállományt és amerre legrövidebb és legegyszerűbb az út, — pillanatok alatt elhagyják a színhelyet.

Talán egy perc sem telt el és az előbb még népes Köröspart kiürült.

... és fönt a part tetején megjelenik, arcán hivatalos szigorral és könyörtelenséggel a halásztársaságok ellenőre...

... mert azt elfelejtettem cikkem elején megmondani, hogy jelenleg halászzati tilalom van.

Marjalaky Tibor

is. De az „okos és nagystílusú“ Litvinov mindig vigyázott arra, hogy ő csak a háttérben álljon. A gyakorlati keresztlövetel rábízta holmi fanatikus és könnyelmű oroszokra.

Amikor kitört az orosz forradalom. Litvinov azonnal jelentkezett Leninnél. A szolgálatkész forradalmárt azonban kis csalódás érte: csak a kopenhágai szovjetügyvivői állást ajánlották fel neki. A világpolitikai erkölcsök, úgy látszik, akkor még jobbak voltak, mert a dán kormány megtagadta Litvinov megbízási leveleinek átvételét, sőt mi több, Anglia, amely most tárgyalta Litvinov elvtársával, maga is két ízben tagadta meg Litvinov akreditálását. De Litvinov szívósan küzdött tovább s amikor főnökét, Csicserin külügyi népbiztost sikerült kiintrikálnia s 1930-ban a helyére ülnie, megkezdődött Litvinov ragyogása. Ekkor már Európa nagyjai már régen leplel borítottak a különböző börtönbüntetésekre, a cukorgyári sikkasztásra, a fegyver-csempészekre, a tifliszi merényletre. Hála a fotóriporternek ügyességének, nagyszerű fényképek örökítik meg azokat a jeleneteket, amint Litvinov elvtárs barátságos eszmecserebe mélyed el egyébként igen kényes ízlésű urakkal. A népszövetségi ülések jegyzőkönyvei beszámolnak arról, hogy az egykori fegyenc csodálatos metamorfózisok után hogy játszotta meg az erkölcsbíró szerepét. A tifliszi merénylet egykori bűntársa 1934-ben már emelt hangon mondhatta el népszövetségi beszédében: „A szovjetkormány elveti és mindig elvetette a merényleteket, mint politikai eszközt. Felháborodással és undorral fordul el ilyenektől, értelmetleneknek és károsaknak találván azokat.“

*

A keleti gettók mélyéről felemelkedett Wallach Meier-Finkelstein-Litvinov csillag tüneményes ragyogás után ismét lebukott a mélybe. Sztalin kegyei változnak. Litvinov és Sztalin között árnyalati különbség van a gyűlöletben. Mindketten vad fanatizmussal tudnak gyűlölni. A orosz medve egyidőre most talán visszabújik barlangjába s a litvinovi vágyálmok köddé oszlanak. A világ pedig várhatja az újabb meglepetést, amelyet a titokzatos orosz szifonsz tartogat számára.

Bacon, a bölcs ferencrendi szerzetes, a Julian-naptár reformátora, a domború és homorú lencsék tulajdonságainak felfedezője és az első pápaszem készítője

Roger Bacon hatalmas és szerteágazó működésének csupán töredékét ismerjük. Életében még nem ismerték a könyvnyomtatás művészetét. Kézíratának nagy része megsemmisült. De a fennmaradt anyagból is fogalmat alkotunk magunknak, milyen kivételes tisztán látó tudóssal állunk szemben. Az utókor bámulja kortársai azonban máglyával való fenyegetéssel akarták elhallgattatni. A szegény ferencrendi szerzetes nevét örök időkre a tudomány legnagyobbjai között fogják emlegetni.

Pontos születési évét nem tudjuk: csupán annyit tudunk, hogy 1234 körül Párizsban tanult. Bacon a klasszikus nyelveket tanulmányozza, ezenkívül a héber és arab nyelvet. Tanulmányai végeztével a teológia doktora lett és belépett a ferenczek szerzetébe. A csuklya abban az időben még szorosan hozzátartozott a bölcsélet- és hittudományhoz. Ugyanekkor foglalkozott csillagászat, matematikával, fizikával és kémiával is. Fölvizsgálásokat tartott az ifjúságnak s nagy csoport hallgatót gyűjtött maga köré.

Bacon volt az első tudós, aki a figyelmet felhívta a Julian-naptár hibáira.

Bacon azt ajánlotta IV Kelemen pápának, hogy javíttassa ki a hibás Julian-naptárt. Felhívásának azonban csak háromszáz évvel halála után tettek eleget. Bacon állapította meg első ízben a domború és homorú lencsék tulajdonságait s ugyancsak ő állította össze az első pápaszemet távollátó ember számára. A puskaport Bacon előtt körülbelül ötven évvel találta fel Marcus Graecus de Bacon érdeme, hogy a felhasználást salétromot az ő eljárása szerint tisztították.

Bacon működése sok barátot de sok ellenséget is szerzett: ez utóbbiak voltak a hatalmasabbak s ők okozták a tudós romlását is.

A középkor legkülönösebb írása — száz és száz ötlet és gondolat, mely két-háromszáz év múltán valósul meg!

IV. Kelemen pápa fölszólítására megírja Opus Maius című híres művét. A bölcs ferenc-

rendi szerzetes majdnem minden tudománnyal foglalkozik e művében. Új optikai alapelveket állapít meg. Megalkotja a gyújtópont és a gyújtótükör elméletét. Bacon magyarázza meg először tudományosan, hogy mi a szivárvány, új naptárt dolgoz ki, melyet azonban betiltottak. A puskaporról pontosan megírja, hogyan kell összeállítani s így nyilatkozik róla:

— *Ezzel a porral valamikor egész meneteleő hadseregeket és városokat fognak elpusztítani.*

Beszél olyan gépekről, melyeket majd később találunk fel s amelyek ló nélkül mozognak. Említést tesz tengeri hajókról, melyek evező nélkül haladnak.

„Manapság csodáljuk a sást“ — írja, — de egykor készítenek olyan gépet, mellyel föl-emelkednek a levegőbe.“

A legnagyobb feltűnést azonban azzal a fejezettel keltette, melyben megírja, hogyan kell a becsületesen kutató tudósnak dolgoznia. Abban az időben minden tudomány elmékedő módszerrel dolgozott. Roger Bacon azt írta:

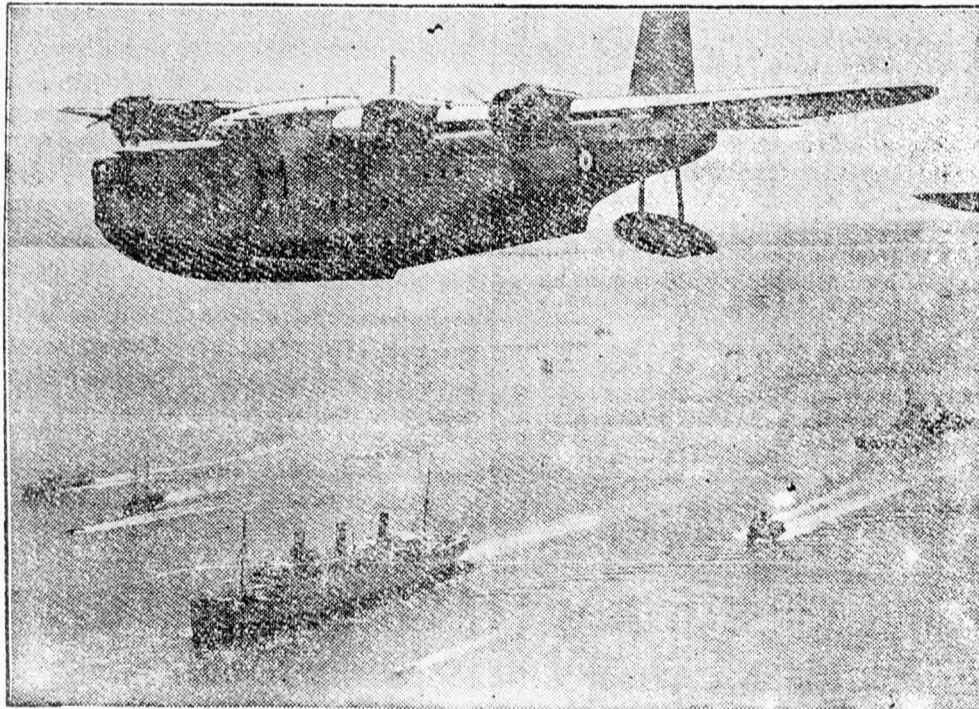
„A tapasztalat valamennyi segítőforrás közt a legértékesebb, amit az ész az igazság fölfedezésére alkalmazhat. Csak ha kísérletezünk és megvizsgáljuk az eredményeket s újra meg újra folytatjuk a kísérletezést, csupán akkor érhetjük el a célt. Csakis a kísérletek segítségével lehet a kémiában és a fizikában értékes fölfedezéseket tenni!“

IV. Kelemen pápa halála után Bacont csillagjósossággal és varázslattal vádolták. Rendeletet adtak ki, mely szerint Bacon írásait mint lélekre károsokat és istenkáromlókat, betiltják, Baconnak pedig megparancsolták, hogy Rómába menjen vezekelni.

Ekkor még az oxfordi egyetem tanára. Az ítélet nyilvánosságra jutásakor tanítványai erőszakkal megvédelmezték. Azt tanácsolták neki, hogy ne hagyja el az egyetemi várost. Bacon azonban engedelmes tagja volt egyháznak. Rómába ment, ahol X. Gergely pápa vezeklőkolostorba záratta. Vezeklőgyakorlatokat kellett tartania s egyben megfittották neki, hogy a külvilággal érintkezék. Bacon 60 éves volt ekkor. E kolostorban írta két másik művét, amelyekben újra kihangsúlyozza az Opus Maiusban írottakat. E két munkájának eredeti kézírata Oxfordban található. Bacon sokkal büszkébb volt, semhogy visszavont volna valamit, vagy kegyelemért könyörgött volna. Késő öregségében írta legnagyobb művét: „Az öregséggel járó betegségek elleni szerekről“ címmel.

Csak Miklós pápa halála után, 1292-ben szabadult ki a kolostorból, ahol 20 évet töltött. 1294-ben, körülbelül 80 éves korában halt meg Oxfordban. A rendíthetetlen férfiú, úgy látszik, mégis elkeseredett az élet és az emberek miatt, mert egyik történetírója szerint haláloságyán így jajdult fel Bacon:

— *Megbántam, hogy a tudománynak életem s az embereknek nemesebb világfelfogást akartam hirdetni... B. Z.*

Jelentették, hogy az angol királyi pár elutazott Kanadába az „Empress of Australia“ nevű óceánjárón. A királyi hajót hadihajók és kisebb naszádok, valamint nehéz bombavető repülőgépek kísérték az óceánra. Ez a kép a La Manche csatorna felett készült.

Elsőoldozási

emléképek,

két színben, csinos, izléses kivitelemben, kapható kiadóhivatalunknál.

A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 2.50 ei a kisebbméretűek (14×23 cm.) ára 1.50 ei.

Milyen ember a sebész?

*

Nincs még egy ága az orvostudománynak, ahol annyira szükség van az orvos testi rátermettségére és önfegyelmességére, mint a sebészet. Gyakran másodpercek alatt kell életbevágó elhatározásokat végrehajtani. A belgyógyász hetekig hónapokig foglalkozik a beteggel, rendelkezésére állnak a laboratóriumi vizsgálóljárások, fontolgathat, latolgathat, kísérletezhet, amíg rájön a legmegfelelőbb, leggyorsabban célravezető gyógymódra.

A sebész sem veti meg a laboratóriumi vizsgálatokat. De a műtét perce mindent felboríthat. A hasüreget megnyitása után kiderül, hogy egészen más a helyzet, mint ahogyan az operáció előtt gondolta az orvos. Másmilyen műtétet kell csinálni. Az egyszerű daganatról kiténik, hogy rák. Vagy a vakbél olyan rendellenesen fekszik, hogy ember legyen a talpán, aki kihámozza a környezetből, anélkül, hogy ártana.

Még ma is áll az a kicsit laikus hangzó mondás, hogy a jó sebésznek könnyű keze van. Ami alatt nemcsak azt kell érteni, hogy gyorsan, hibátlanul, pontosan forgatja a kést, amivel átmettzi a szöveteket, hanem valóságos szobrászi munkát kell végeznie egyik-másik esetben, nehogy túlságosan nagy elváltozásokat hozzon létre a műtét beavatkozással. A gondos és „anyagformáló” munka virtuóz kézügyességet tételez fel.

Ezek után érthető, hogy legnagyobb sebész-professzoraink milyen szívesen pepecselnek, vagy pepecseltek fiatalkorukban olyan munkán, amely kivételes manuális rátermettséget kíván. Adám professzornak — ő maga mesélte nekem szerény büszkeséggel — fiatalkorában kovácsműhelye volt, ahol nagy kedvvel készített tetszetős fémtárgyakat. Persze nem kenyérkereső okokból, hanem a mesterség, a magasabbrendű formálókészség iránti szeretetből.

A zongoraművésznek, a virtuóznak nemcsak jó hallásra van szüksége, hanem legalább annyira mesteri kézre, hajlékony ujjakra, remek idegekre, amelyeknek segítségével a zenei gondolat kifejezését századmásodpercek alatt „áthelyezheti” az ujjak mozdulataira.

Manninger professzor, a híres ráksebsz rendelkezik ezzel a kiváltsággal. Aki hallották őt zongorázni, azt mondják, azt örökre kár: nem ment muzikusnak. Igaz, hogy a betegek, akiket egy hosszú élet egynehány évtizedén keresztül mentett meg ezerszáma Manninger, más véleményen vannak. Számukra Manninger csak sebész, aki legföljebb ujjainak fürgeségét és mozgékony-ságát gyakorolja a billentyűkön, hogy másnap annál gyorsabban és tökéletesebben operálhasson.

Neuber tanár, a pécsi egyetem sebésze szintén kitűnő zongoraművész. De ezenfelül a legtöbb hangszeren művészi rátermettséggel játszik. Amit az is bizonyít, hogy a pécsi filharmonikus zenekarnak ő a karnagya. Nem lehet pedig jó karmester az, aki legalább tíz-tizenöt hangszeren nem muzikál, úgyhogy adott esetben ki tudja korrigálni a zenekar tagját, aki hamis hangot fogott.

Azt a művészetet, amelyet a régi sebészek fejlesztettek ki, a kés virtuóz használatát, a mai sebészek sem hanyagolják el. Annál kevésbé, mert hiszen ma nemcsak az a fontos, hogy a műtétet elvégezzék az orvos, hanem: szépen, ha lehet, majdnem minden nyom nélkül folytassa le. Főleg nők kívánják — és a modern sebésztől joggal kérhetik is ezt —, hogy például a vakbéloperációk, sőt egyéb, gyakran súlyos és bonyolult műtétek gyógyulása után halvány pirnál több elváltozást ne mutassanak a bőrön.

A modern sebésznél tehát úgyszólván minden műtét plasztikai operáció is egyúttal: az orvos gondosan ügyel arra, hogy csak a legminimálisabb metszéssel dolgozzon, kis felületeket vágjon keresztül a bőrön és roncsolást vagy széles vágást a lehetőség egyáltalában ne alkalmazzon a látható felületen.

A tökéletes narkózis és a helyi érzéstelenítés mai rendkívüli fejlettsége rászoktatta a sebészt arra, hogy óvatosan, lassan dolgozzék. Ennek nemcsak a plasztikailag tökéletes műtét az eredménye, hanem a gyors és hibátlan sebgyógyulás is. Amíg régebben a sebészt sürgette és nyugtalanította, hogy az altatás nem tarthat túlságosan sokáig, mert hiszen nem teheti ki betegét a narkózisnál azelőtt fellépő veszélymomentumoknak, ma a tökéletes narkózis korában egyedüli szempont a minél pontosabb és lelkismeretesebb operáció.

A sebész így finomabban, körültekintőbben

Tradicio

AMELYET ÉVSZÁZADOK MEGŐRIZTEK

„Old Sandal Water”, az angol arisztokrácia toalettvize. „Old Sandal Water” — csakis a „vitórlással” valódi — több, mint illatos kölnivíz. Hála a természetes ébenfa, cédrus és egyéb egzotikus fakivonatoknak, „Old Sandal Water” üdítő és mindenféle különleges illatu. Az egész világon értékelik; „Old Sandal Water” most nálunk az országban is kapható, minden szaküzletben.

Old Sandal Water

TOBB A KÖLNIVIZNÉL

LADY GYÁRTMÁNY

dolgozik, mint régebben. Az altatógépek pontosan adagolják a narkózist előidéző folyadékot és ha kell, felváltva, vagy keverve juttatják a beteg szervezetbe a vegyi anyagokat, amelyek nemcsak altatnak, hanem az idegrendszert is megnyugtatják. A kiabáló, kétségbeesett, vagy a sokáig ébrenlevő, csak éppen szólni nem tudó narkotizált páciens típusa teljesen eltűnt a műtőtermekből.

Ha beszélünk előbb a sebész testi rátermettségéről, nem szabad figyelmen kívül hagyni lelki alkalmasságát is. Csak jó, érző és a lélekkel bíró tudó emberből lehet igazi sebész. Másfajta ember lehet jó mesterembere a késnek, de igazi sebész, orvosművész soha nem lesz belőle.

Ennek igen egyszerű magyarázata van. A beteg ember gyógyulása nem utolsósorban attól függ, hogy van-e benne lelki készség a gyógyulásra, akar-e egészséges lenni, át tudja-e önmagát lelkiileg segíteni a krízisen, amely minden súlyosabb betegségnél előbb-több jellep. A műtét előtti lelki „neveléshez” és a műtét utáni lelki gondozáshoz pedig olyan sebészorvos kell, aki ért annyit az emberi pszichéhez, mint egy rátermett ideg-orvos.

Rájöttek tehát arra, hogy a beteg ember sorsa a sikeres műtéttel még egyáltalában nincs eldöntve. Azt lehetne mondani, hogy a gyógyulás a műtét előtti kórisme pontosságától, a beteg szervezet állapotának ismeretétől és a műtét utáni testi és lelki kezeléstől is jelentős mértékben függ.

Az igazi sebész éppen ezért a gyógyulás percéig szemmel tartja betegét és mindig vigyáz arra, hogy megelőzze a meglepetéseket. Idetartozik a beteg állandó, optimista értelemben való gondozása is. Vannak sebészprofesszorok — és a legnagyobb híreik tartoznak ide —, akik klinikájuk vagy szanatóriumok épületét legföljebb felőrákra

hagyják el. Délelőtt operálnak és délutánjukat, este-tüket a beteg mellett töltik. Félórát, órát tartózkodnak egy-egy beteg ágya mellett, kizárólag azért, hogy gyógyulási készséget, bátorságot, kitartást, akaratot öntsenek a már megoperált, de lassan csüggedni kezdő, kétségbeesett páciensbe.

A sebész, aki művésze hivatásának, úgyszólván sohasem öregszik meg. Nem akar nyugalmába vonulni. Számos esetet tudunk, mikor a műtőasztal mellett érte utól a halál az idős sebész.

Az idősebb embereknél gyakran fellépő remegő kéz, bizonytalan mozdulat: a sebésznek, aki egész életét izmainak és idegeinek fejlemzett kormányzásával töltötte el, majdnem teljesen hiányzik.

Egyik nagyhírű sebésztanárunk annyira nem fiatal ember már, hogy fővárosi kórházi-főorvosi állását a korhatár elérése miatt fel kellett adnia. Ez a sebész ma is remekül operál és nyugodt ideg-életből, önfegyelmességéből, az operációs technika fölényes alkalmazásából órát adhatna a fiataloknak. Briliáns autóvezető, aki százkilométeres sebességgel rohan az országutakon és olyan tökéletességgel, precizitással irányítja a nagy és nehéz gépet, mint egy harmincéves sofőr, akinek ez a kenyeré és szakmájában a legjobb hírnévnek örvend.

Rosszkedű, pesszimista sebészt én még nem láttam. Mindenki megengedheti magának a pesszimizmus luxusát, csak a sebész nem. A rosszkedélyű ember nem tud operálni és beteget nem gyógyulnak olyan jól, mint az örökké nevető, örökké tréfáló orvosé. A lélek derüje, sok orvos gyógyítókészségének titka így lesz kézzelfogható aktívum a műtőterem éteres levegőjének élethálójában.

Dr Berend Miklós.

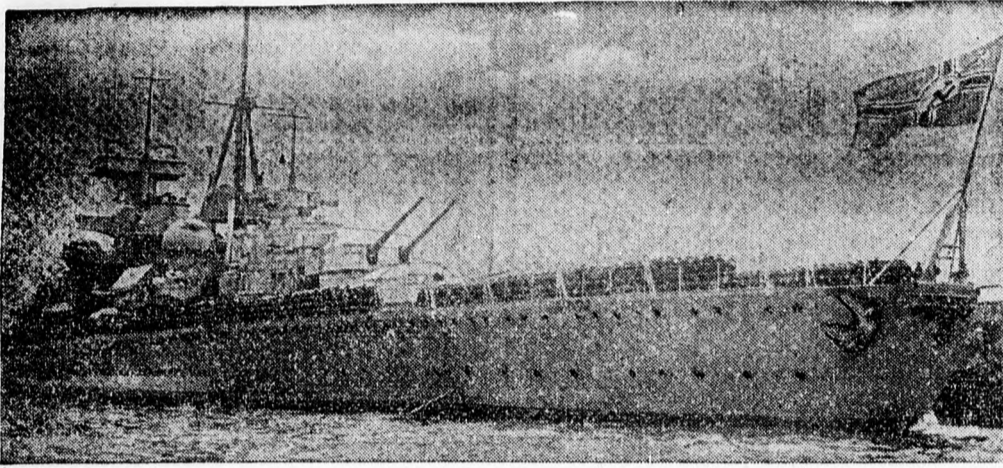
Látogatás a világ legnagyobb villamos-gőzösén

A 26.000 tonnás „Robert Ley” a német szociálpolitika szolgálatában

Berlin, május hó.

Anakronizmus gőzösről beszélni akkor, amikor egy villamos gépenéljáró óriás hajó szerkezetét készülünk leírni. A nyelv azonban független életet él valami és szavainak való jelenlése messzire eltolódik sokszor az azzal jelölt tárgy lényegétől. Így engedtessek meg, hogy gőzösről beszéljünk, noha egy villamos hajót aka-

a kis ragyogó műszerszobába, aminek műszerasztaláról minden pillanatban le lehet olvasni a gépek helyzetét. A generátorok munkája, a Dieselmotorok pillanatnyi teljesítménye külön-külön és együttesen, az innen 100 méterre dolgozó propeller-motor minden mozdulása, a világítás, a villamos konyha, a fűtés üzeme jelzi, hogy hány

Hamburgban a napokban bocsátották vízre az új „Hipper Admirális” nevű nehéz páncélos cirkálót. Ebből a hajó-típusból még csak kettő készült Németországban.

runk leírni. A német Munkafront Kraft durch Freude intézménye, mely a „kevésdohányu” néptársak szolgálatában szervezi ma már világhírűvé vált filléres utazásait Afrikától a Nordcápig, új óriás „gőzöst” építettett mozgalmá számára. A Munkafront birodalmi vezetője dr Robert Ley nevére parancsolta a Vezér elnevezni az új csodahajót, ami már nem gőzgépek hatalmas lár-májától kísérve pöfög ki a hamburgi csatornákon a szabad tengerre, hanem halkabberregő villanygépek röpitik 16 csomós sebességgel óriási testét. Amikor a hajó terveit nagyrészt már készenálltak, a Siemens-Schuckert Műveknek nem kis problémát kellett megoldani arra a parancsra, hogy a hajó pedig villanymotoros legyen.

A hajócsavarok, amit az építő propellernek is nevez, elektromotorokkal vannak meghajtva. A hajó gyomrában két szabályozó villanytelep, egymástól függetlenül dolgozik, mindegyik 3 generátorral, egy Diesel-motortól hajtva. A csavar-motorok egyenként 4400 lóerőt képviselnek, perceként 121 fordulattal. Így leírva, laikus számára talán nem érdekes, de látni a meszeszerű berendezést és a gépeket munkába, bizony, az ember igen kicsinek érzi magát az e műveket tervező és megépítő munkás előtt.

A hat generátor együttes teljesítménye 9300 kVA. Ebből négy a ráeső 1550 kVA-val a csavarokat szolgálja ki energiával, míg kettő a világítást, fűtést, szellőztetést látja el.

A szellőztetés megint érdekes ujtásokra vezetett a Robert Ley építésénél. A tulnedves tengeri levegő jelentős kártevője volt a finom gépeknek. Az új berendezés teljesen kizárja a közvetlen szellőztetést, elmés légkamrában megszűrjük és temperálják a léghagylókon beáramló levegőt és csak úgy vezetik be a gépcsarnokba. Nagy előnye a villamos meghajtásnak, hogy gépei jóval kevesebb helyet foglalnak el és súlyuk kisebb, mint a gőzgépeké. Természetesen tisztább, egészségesebb a munka a gépcsarnokban. Az olajgőz összehasonlíthatatlanul kisebb, mint a gőzhajókon, két emelettel a gépek felett van a szolgálatos mérnök parancsnoki üvegszobája berendezve, az egész üzem előtte van, mindent lát és nekünk is innen magyarázzák csendesen dohogó gépek munkáját. Alig, alig hallik be valami zaj ebbe

villanykörtével, hány tűzhellyel, fűtőtesttel dolgozik pillanatnyilag a hajó elektromos centráléja. Minden mechanikus megmozdulást jelez az alig másfél méteres asztal, szinte hihetetlen precizitás jelentkezik ebben a hallatlan központosításban.

Az új hajónak azonban nem ez az egyetlen érdekessége. Talán még nagyobb csodálatot érdemelnek a biztonsági berendezések. A tengeri hajó leggyakoribb és legnagyobb ellensége a tűz. Mindenhon elhelyezett tűzjelzők úgy vannak konstruálva, hogy azok közvetlenül jelentik a tüzet a parancsnoki hidra. Ugyan innen azonnal és auto-

A szökevény vérmedvék

Budapest, május hó.

A magyar erdőkinestár két-három évvel ezelőtt Abaúj vármegye északi csücskében, Szín község határában, Nemzeti Parkot létesített. Erre a célra legalkalmasabbnak látszott gróf Zichy Aladár nyolcezerholdas gyönyörű erdőbirtoka, amelynek nagyrésze még ma is érintetlen, embernemjárta ősereneteg.

A színi őserenetegben egyelőre vérmedvéket telepítettek le, mégpedig négy darabot. Ezek közül kettő a budapesti Állatkertből került a Nemzeti Parkba, a harmadikat Lengyelországból, a negyediket pedig Erdélyből szerezte be a korona-uradalom, amelynek kezelésébe tartozik a medvetenyészet. A medvék nagyon hamar beleszoktak új életükbe, megkedvelték új „házjukat”, amelyet egyébként nagy és erős, még a medvék számára is átmászhatatlan sodronykerítéssel vettek körül.

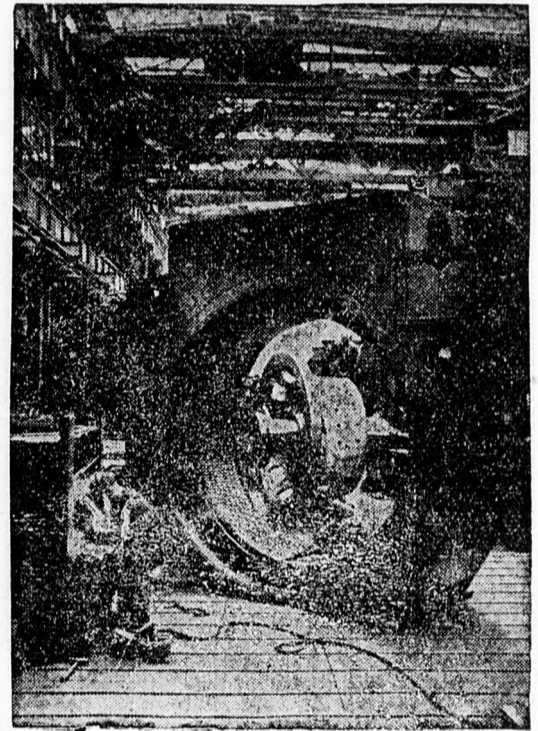
Egy-két esztendőig eseménytelenül folyt a medvék élete a gyönyörű őserenetegben. Számuk évről-évre szaporodott. Rövid idővel ezelőtt ugyanis az erdőkezelőség, illetőleg a medvék gondozói megdöbbenő felfedezést tettek. Megállapították, hogy két medvének nyoma veszett: a két legnagyobb kan eltűnt, megszökött. A lefolytatott nyomozás megállapította, hogy Vladimir és pajtása, a személyzet egyik tagjának bizonyos feledékenységét használták ki szabadságuk visszaszerzésére.

A medvék számára ugyanis kiérdemesült, elagott lovakat szoktak lebunkózni, hogy a kedélyes mackók a bicsérdista koszt mellett időnként friss

matikusan lehet az összes őseket ajtókat lezárni. Ezek az ugynevezett „tűzajtók” — 140 darab — tökéletesen elzárják egymástól az egyes hajórészeket és lokalizálják a veszedelmet az általuk lezárt területre. A falak már eredetileg tűzálló anyagból épültek. Ez a mentő berendezés egyik legnagyobb büszkesége a Siemenséknak és a most épülő új angol Amerika gőzö is már ezzel lesz ellátva.

A KdF flotta építése — tudjuk — szociálpolitikai céllal történik. A magán hajóársaságok ilyen áru tengeri utazásokra nincsenek berendezve, illetve hajóparkjuk olyan kevés, hogy nem tudnak az állam rendelkezésére bocsátani elegendő tonnaúrtartalmat. Tavaly is a német Munkafront kénytelen volt olasz és portugál gőzöket bérelni: a jelentkező néptársak számára. Ha a varseillei békeszerződés nem vette volna el Németországtól hadiflottáján kívül jóvátételben kereskedelmi flottájának (magántársaságok tulajdonban lévő) kétharmadát, akkor most nem kellene ily hatalmas összegeket költeni hajóépítésre.

Sterio Leonidas.

A „Robert Ley” generátorának egyik hatalmas alkatrésze

hússal is jóllakassanak, lévén medvéknél is hasznos a vegyes táplálkozás. Egyik este a lovak lebunkózása a sodronykerítés mellett történt meg s a lenyúzott tetemet az illető alkalmazott minden elővigyázatosság mellőzésével egész éjszakára ott hagyta a kivégzés színhelyén, pár lépésnyire a kerítéstől.

Éjszaka azután a pákosztos medvék az ingerlő hússzagra megjelentek a lótetem közelében s az izes csemege megízlelését nem akarván reggelig kitolni, igyekeztek a maguk módja szerint hozzáférni a finom falatokhoz. Mivel a magas sodronykerítést megmászni nem tudták: hatalmas, félelmetes karmaikkal ártok ástak a kerítés alá és azon keresztül elhagyták a rezervációs területet.

A két nagy medve alaposan belakmározott a néhai paripa földi maradványaiból, amit másnap reggel nagy rökönnyedéssel állapítottak meg a medvék etetésére érkező alkalmazottak. A további nyomozás még kiderített annyit, hogy a két szökevény vérmedve egyike észak felé tűnt el. Lehet, hogy a „Vladimir” volt, amely ősztöne után igazította lépteit és elindult egykori lengyel hazája felé. A medve jellegzetes csapáját egészen a határig lehetett követni, ott eltűnt a Felvidék talaján. A másik eltűnt medve menekülési irányát még nem sikerült megállapítani, de nem valószínű, hogy Magyarországon maradt volna, mert akkor minden bizonnyal észrevették volna már valahol. Ezt is viszi az őszton: a havasok, kárpáti szakadékok, orgonáló őserdők hűvöse felé...

HÁROM TEMPLOM

Írta: CASTANO-KÖSZEGHY MARIANNE

I. A múlt temploma

Életemben először láttam lerombolni egy templomot.

Kömvészek csákányai verték szét a szent falakat. Ott, ahol egykor bensőséges ünnepét ülte a lelkek áhitata, ma durva öklök pusztították a múlt emlékeit. Nizzában, a Boulevard Victor Hugo és a rue Alphonse Karr sarkán állt a templom, melynek romjai csakán meredeztek felém. Megdöbbentő volt a látvány; tragikus és szívbemarázó. Az óriási saroktelek, mint megzavart hangyaboly, nyüzsgött a munkások tömegétől és a leomló kövek, mint megannyi fájó könnyecsepp, esdekeltek egy kis meleg emberi érzésért. Csodálatos ellentét: Nizza, a legközelebbi eucharisztikus kongresszus ragyogó színhelye okozott nekem ilyen szomorú benyomást.

Az egyik megmaradt oszlop fölött, mint bánnatos memento, tört a magasba a kereszt.

Miért történt mind e rombolás? Talán újabb, talán még nagyobb szabású, modern templom kerül e helyre, hogy diadalmasan üdvözölje a következő kongresszus esztendőt? Voltak itt is bizonyára bölcs érvek, melyek matematikai pontossággal okolják meg a vandál látszatot. Nem tudjuk.

A legelső napon csak az egyik kis oldalkaput tünt fel nekem. De ez a kapu valóban gyönyörű volt. Kis ékszere a késő gótikának, — egyik legszebb gyöngyszeme a vallásos építészetnek. Keskeny és finom oszlopait remekbe faragott akantuszfürtök díszítették és a márványlevélkék gyöngéd erezte is mintha néma panasszal emelt volna vétőt az emberi érzéketlenség ellen. Köröskörül egyre hullottak a kövek, súlyosan gördültek lefelé a hatalmas tömbök, csak ez a szerény kis ajtó maradt épen. Egyelőre még nem bántották.

Sokszor láttam viszont a karsú oszlopokat. Valami önkéntelen, megmagyarázhatatlan vonzás mindig visszacsalt hozzánk. Ártatlan szépségük bámulásában visszaderengett előttem a Mont-Saint-Michel világszép apátságának híres kereszt-folyosója és a lerombolt nizzai templom ez egyetlen megmaradt emléke ma is, mint visszatérő reflex, idézte a tenger és ingovány ama halhatatlan kincsét, melyet mindenkor La Merveille- és a Csoda néven ismert a világ.

— Utolsó napomat töltöttem Nizzában. Besomagolva, egy hosszú utra készen, megegyszer elszaladtam a kis kapuhoz. Búcsút vettem a márványakantusoktól, melyek most is olyan szilárdan álltak nádszál törzsükön, mint két hónappal ezelőtt. Valahogy az volt az érzésem: ezek az oszlopok megéreztek néma búcsúzómat.

II. Az élők temploma

Cimiez, Cimella, Cemenelum! A régi rómaiak hagyták itt hódító utjokon beszédes emlékeiket, az óriási arénát, melynek jóformán töretlen falai a Colosseum méreteivel veszik föl a versenyt: Ór- régi thermák romjai emelkednek ki a sűrű bozót- ból és mélyzöld olajfák bódító illata, zavartalan csöndesség közepette pihen a hajdani Cemenelum.

Az olaszok szerették ezt a helyet. Az utolsó sardíniai királyok büszkeségét, Nizzát valóban méltóan koronázta be a fölötté emelkedő Cimella, — bájos nevű falucska a Riviera legszebb pontján. Multak az évek és III. Napoleon megszerezte Nizzát a franciáknak. Nice, — ez ma a ragyogó déli város franciás neve és Cimella, a kis hegyi falu, immár mint Cimiez, kapott új és váratlan látogatókat. A csöndes fészekből az ellentétek fantasztikus keveréke lett: a madridi Escorial arányaira emlékeztető szállodakolosszus trónol ma az aréna tőszomszédságában, — a Hotel Regina. Victoria, az angol királynő járogatott el ide minden tavasszon a szálló kertjében számára épült külön pavillonba és a pálmák között hófehér szobor örökíti meg őt, bájos fiatal lányok környezetében. Kevesen tudják, hogy ez a szigorú öreg hölgy mennyire szerette a fiatal lányok társaságát. Ez a szobor is jól illik ide, — a virágok és narancsok elragadó keretében.

A tény, hogy Anglia királynője, India császárnője annyira kedvelte e helyet, alapozta meg tulajdonképpen a festői Cimiez jövőjét. Az angol sznobizmusnak éppen elég volt ennyi. Angol szótól hangos a Boulevard de Cimiez, az angol splendifer isolation sajátította ki magának a tényleg külön életet élő napsugaras városrészt.

Egy azonban mindvégig megmaradt. Nem befolyásolhatta történelem, sem idők változása. A Monastère de Cimiez ma is ott emelkedik dicsőséges szépségében az aréna fölött és temploma a legtisztább olasz építészet remeke. Esményi tympanonját már messziről bámulja ihletett zarándokok szeme és az oromfal közepén légies finomságú rozetták csillognak a verőfényben. Az olasz gótika mesterműve ez; oszlopos bejáratának boltívei lágyan ölelik magukhoz az elbűvölt idegen lelkét. A lélek susog valóban a karsú oszlopok féltő homályából: Itália titokzatos, forró lelke. És még mélyebbé, még misztikusabbá válik e benyomás bent a templom sötét hajójában, hol a külső stílus bizarr ellentétéként a legpompázatosabb, fülledt olasz barokk fogadja a kolostor híres vasárnapi miséin a nemzetközi társaság legjavát. Méltán híresek ezek a misék, mesterien képzett kórus éneke hangzik föl az áhitat felemelő extázisában és a keskeny ablakokon át beszűrődő fénykéve sugározza be Nizza nagy festője, Ludovico Bréa oltárképét, a Megváltó tragikus és csodálatos fejét.

III. A holtak temploma

A Dél temetői utólrhetetlenek. Közel van már Genova, a Campo Santo városa. Hegyen épült, amphiteatrumalakban emelkedő márványrengeteg a legszebb Európában és a környező városok temetői is megtartották a hegyek e jellegzetes exkluzivitását. És szép a nizzai temető is, — elhagyott, magányos és lenyűgöző. A Château magaslátán, serpentinvonalban sorakoznak a hófehér sírok, szebbnél-szebb művészi elgondolások ragyogó kaleidoszkopja. Élmény itt egy látogatás, — élmény, melyben felüldülnek, megpihennek az emberi lélek legérzékenyebb, legelvonatb régtől.

Köröskörül hegyek. Idelátszanak az Alpes Maritimes hófödte csúcsai. Mélyen alattunk él és hullámzik Nizza, a gyönyörű város, az élet és a tenger. De itt fönt, elvonatkozott magasságban nincs

Gépfegyver, gőzgép és szemhályogoperáció az antik világban

Berlin, május hó.

Az egyik német tudományos folyóirat közli legutóbbi számában azt az érdekes beszámolót, amely az antik világ technikai találmányairól és felfedezéseiről szól. Észert már a régicsek is elsősorú tüzéség áll rendelkezésükre a háborúban. Krisztus előtt 400-ban a szicíliai parti útegek verték vissza a karthagói flottát. A kéziparitást és íjját óriási aknavetőkké és lövegekké építették ki, amelyek kőgolyókat és óriási nyilakat száz méter messzeségbe is kihajítottak. Alexandria Dyonizos egy „gépfegyvert” is foltalált, amely önműködőleg helyezte mindig újabb nyilat a kilőtt helyébe. Lángszórot a bizanci tüzéség alkalmazott, az úgynevezett „szifont”, ez egyidejűleg azonban mindjárt tűzoltóeszköz is volt. Ez a feckendő, amely a mi gőzfeckendőnknek előképeként tekinthető, légnymóson alapult. A feckendő csövének ökörbelet használtak.

Heron, az alexandriai technikai főiskolának vezetője, Krisztus előtt 125-ben építette az első gőzgépet. A régicsek azonban nem használták ki ezt a találmányt, mert semmi ok nem volt arra, hogy az emberi erővel takarékoskodjanak, vagy azt kíméljék. Órája is volt az antik embernek, a vízióra, amely a mi homokóránk elméletén alapult. A bíróságnál vagy tartományi gyűlésekkor az asztalon állt. Ha a víz a felső tartányból teljesen átcsöpögött az alsóba, a szónokoknak abba kellett hagyni a beszédüket. Az orvosoknak zseb-víziórájuk volt és ennek segítségével számolták betegeiknek érverését. A gyorsírást is ismerték az antik világban, Cicero titkára, Tyro találta fel. A római urak kiképeztették szolgálóikat gyorsírókká. A tanfolyam két évig tartott.

Kis hja, hogy a görögök és a rómaiak Amerikát is fölfedezték. Már Krisztus előtt 540-ben tudták, hogy a föld golyóalakú. Eratosthenes, az alexandriai könyvtár igazgatója, aki hosszúsági és szélességi fokokkal ellátott térképet is szerkesz-

Mit ír a világ lekomolyabb orvosi folyóirata a Gastro-D. kiváló gyógyhatásáról.

A Medizinische Wochenschrift című világhírű bécsi orvosi folyóirat 1935. évfolyamának 6-ik számában hosszabb értekezés számol be azokról a rendkívüli eredményekről, amelyeket a nemrég felfedezett, de már világhírvé vált új amerikai gyógyszerrel, a Gastro-D. -vel végzett kísérletek folyamán a Pelikan-gasse 4. szám alatti Childis Spítalban, (amely tulajdonképpen a Rockefeller-alapítvány bécsi rákkutató intézete), elérték. A szóbanforgó cikk közlése szerint ebben a világhírű intézetben is megállapították a Gastro-D. kiváló gyógyhatását gyomor-bél-, máj-, epe- és vesebajoknál. A kísérletező orvosok beszámolója szerint, a Gastro-D. rendkívüli hatásának a titka abban rejlik, hogy olyan kémiai vegyületeket tartalmaz, amely az egész vegetatív idegrendszerre rendkívüli hatással van és az egész emberi organizmust szabályozza.

Gastro-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

más, csak az ég és a fehér sírok néma sokasága. Hideg északi országok vándorainak elpihent testére borulnak édesen illatos ibolyahalmok és csodálatos szobrászi átélésekről regélnék a sírok márványasszonyai.

Fiatal skandináv báró siremléke felé hajol karsú, gyászfátyolos nőalak. Az édesanya. Jól ki lehet venni a sír föliratát:

... Son soleil est couché

Avant la fin du jour...

Itt, a halottak birodalmában, e mindent kiegyenlítő harmóniában áll egy kápolna. Sudár cyprusok állanak mellette sorfalat, klasszikusan egyszerű dór oszlopok övezik a bejáratot. Bent sötétség, béke és csönd. Ez a csönd azonban nem is csönd már, — isteni és magasztos, megbékítő és kiegyensúlyozó zenéje az elmúlás fonségének. Az ajtó fölött komor fölírás: örök bölcsesség messzire intő szava.

tett, bebizonyította, hogy nyugati irányba hajözva is el lehet érni Indiába. Aristarchos már 4 évszázaddal Krisztus előtt tudta, hogy a nap áll a középpontban s a föld forog körülötte.

Igen fejlett volt az ókor orvostudománya is. Krisztus előtt 2800-ban már kiadták az egyiptomi katonai orvosok egy kézikönyvet. A régi indiaiak ismerték a cukorbetegséget és operálni tudták a szemhályogot. Pompeiből ismertük az antik világ orvosi eszközeit. Lényegükben majdnem ugyanazok, mint amelyeket ma is használunk. Akinek szeme, füle, vagy fogai voltak betegek, éppen úgy specialistához mehetett, mint ma is.

A szőlőtermelés, tervszerű baromfitenyésztés, az úgynevezett tyúkfarmokon, szakácskönyvek, mind a régi idők találmányai. Krisztus előtt 400-ból származik a legrégebb szakácskönyv görög versekben. Az antik világ konyhaszekrényének számos darabja maradt vissza a késői időkben. Salátát, metéltet, zsemlet, savanyúkáposztát, eört már a legrégebb időkben készítették, különösen a legutóbbi már évezredekkel Krisztus előtt főzték az egyiptomiak és előzeretettel itták is.

A lelkiélet alakításának mindenki számára aktuális problémáját dolgozta fel:

P. Wimmer Anzelm O. S. M.

Az élet teljessége

című könyvében. A könyv a modern, intelligens embernek íródott; neki mutatja be az élet célját, a lelki tökéletesedésnek az ép-ségeit, általában a vallásosság boldogító voltát. Okai meggyőzőek, stílusa választékos.

Ára kartonkötésben 50 lei.

Bereczky Magda útja a labdaszedéstől a teniszbajnoksáig

Egy szegény leány karciejének érdekes története

Nagyvárad, május hó.

Külföldi versenykörútjának fáradalmaival szülővárosában, Nagyváradon pihen ki Bereczky Magda, Románia teniszbajnoknője. Két és fél hónapig járta Franciaország és Olaszország városait; összeszedett egy csomó díjat. Rómában diadalra vitte a román színeket és mielőtt visszatért volna állandó lakóhelyére, Bucurestibe, szükségét érezte, hogy szívjön egy kis jó vidéki levegőt és kipróbálja azokat a pályákat, amelyekről karrierje elindult.

Igénytelen megjelenésű, szőke leány Bereczky Magda. Az olasz ég alatt barnára sült arcából valószínűleg kékséggel világitanak ki szemei; fején sapka, lábán vastag gummitalpu cipő; s merev szövötű, szürke felöltőjében szinte elvész izmos kis sportalakja, ahogy jár kél a váradi, hűvös tavaszban. Régi ismerősei, sportbarátjai tisztelettel veszik körül a két évvel ezelőtt Bucurestibe költözött, s időközben a rangsor legelejére lendült, összevissza húszéves leányt, aki szívesen feleli, hogy tehetségét pályafutásának első korszakában korántsem méltányolták olyan általánosan, mint ma.

... Végre bejutottam labdaszedőnek

Mi mégis erről kérdezzük Bereczky Magdát. S ő szerényen válaszol. Beszédében a bihari tájszólás zamata különösen keveredik azokkal az árnyalatokkal, amelyek bucaresti, kizárólag más-ajkú környezetben kerültek anyanyelvébe észrevétlenül.

Egyáltalában nem igyekszik titkot csinálni abból, hogy mint kis, labdaszedő leány ismerkedett meg a tenisszel hét-nyolc esztendővel ezelőtt.

— Nem mintha nagyon réá lettem volna utalva. — mondja. — Ma, igaz, én támogatom szüleimet, akkoriban azonban apám, aki iparosember, még elég jól keresett. De nagyon szerettem mindenféle sportot. Usztag, kerékpározat, korcsolyázás. Sokat settenkedtem a NAC teniszpályája környékén, míg végre bejutottam labdaszedőnek. Kistermetű, vékonyka leány voltam és meztől futkostam a labda után, mint a többi... De százötven leles napi keresetennél jobban érdekelt maga a játék. Valósággal kint éltem a pályán. Volt rá időm: ekkor már nem jártam iskolába.

— Iskolakerülő lett a tenisz miatt?
— A viláért sem. Mindig a legjobb tanuló voltam az osztályban s tanítónőim később is személyesen eljöttek utánam és mindenféle kedvezményrel kecsgették, csak tanuljak tovább, de szüleimnek az volt a felfogása, hogy a testvéreim többet háztartásba és nem értek vele semmit; kivettek hát az iskolából az ötödik elemi elvégzése után...

„No nézd a kis hékát...”

— Tehát kint élt a NAC pályán.
— Igen. Volt egy fából való teniszütöm s azal igyekeztem utánozni a jobb játékosok, de különösen Máté Bandi edző stílusát. S a szünetekben szorgalmasan vertem a labdát szedőlány-társammal, akinek szintén szereztem egy jaitót... És egyszer Popper Ernő, a NAC elnöke, észrevette, hogy milyen jól kezelem az én kezdetleges rakettet. „No nézd a kis hékát, — mondta, — tudnál játszani igazi rakettel is?” — „Persze, hogy tudnék” — feleltem. Erre valódi rakettet adott a kezembe, s elcsodálkoztam, milyen jól forgatom. Gyorsan elterjedt a hírem a játékosok között s először csak tréfából, majd egyre komolyabban játszani kezdtek velem; s később felhasználtak ki-

A XV. század lángszavu szerzetese.
SAVONAROLA
ma is az igazság erejével ható, mély zengésű verseit fordította magyarra és gyűjtötte kötetbe.
PAKOCS KAROLY
Az irodalomtörténeti érdekességi kötet ár mindössze 30 Lei

segítőnek, ha valakinek nem érkezett meg idejében a partnere... Néhány korareggeli teniszszőnek állandó ellenfele lettem, s gyorsan haladtam. Voltak, akik jövőt jósoltak nekem s Popper egy könnyelmű pillanatban kijelentette: „Ha így fejlődöl, akkor jövőre megajándékoznak egy rakettel”.

— S meddig maradt labdaszedő leány?

Első díj egy ifjúsági versenyen

— Valami két évig. Akkor felhagytam vele és szőnyegjavító mesterséget tanultam. De minden szabadidőmet a tenisznek szenteltem. Egy évig szinte mindennapos voltam Gerliczy bárók pályáján. Nagyon kedvesek voltak hozzám és sokat gyakoroltam Marv és Ili baronesszekkel, meg a bárónővel is. Igen hálás vagyok a pártfogásukért, amit ebben az időben élvezhettem. Jórészt ennek köszönhetem, hogy 32-ben vagy 33-ban... már nem tudom biztosan... az érmemen rajta van az évszám... beneveztettem az ifjúsági versenyre a Rhédey-kert pályáján és megnyertem az első díjat egy rossz rakettel, amelyet az ottani pályagond-

Románia teniszbajnoknője

A további fejlemények a kisebbségi sportélet-től való eltávolodást jelentik Bereczky Magda életében. A bucaresti Teniszkлуб elnöke egy versenyen felismeri a fiatal magyar leány férfias erélyű stílusában a rendkívüli tehetséget. Bucurestibe viszi, ahol a Dâmbovitza szövetségében szerez neki állást. A fővárosi Teniszkлуб tagja lesz, ahol Berescu sportnéven kezd szerepelni.

— Bucurestiben. — folytatja elbeszélését Bereczky Magda. — gyorsan fejlődtem. Első dolog volt, hogy új, tökéletes rakettet adtak a kezembe, aztán megszerezték számomra a tréning minden. Romániában rendelkezésre álló lehetőséget. S tavaly, a bucaresti országos bajnoki mérkőzésen egészen új formában kerültem szembe Poppné Zisovics Lenkével. Ekkor azonban még kikaptam tőle. De kevéssel utána, Kolozsváron már megvertem, majd a bucaresti nemzetközi mérkőzésen első lettem mindenki előtt. Azóta a romániai ranglistán első helyen áll a nevem.

Majd így folytatja:

— Caracosteának, a bucaresti Teniszkлуб elnökének köszönhetem a pályafutásomat. Jól érzem magam Bucurestiben: szeretnek és megbecsülnék. Nemrég két és félhónapos versenykörútra vittek és mindenütt megálltam a helyem, bár eleinte éreztem a tréninghiányt, mert nálunk, sajnos, télen szünetel a tenisz. Monte-Carlo, Menton, majd Olaszországban Bordigera, Alesio, Palermo, Róma... Nagy nemzetközi versenyek, győzelmek... Igazán szép volt.

— Somogyi Klárával találkozott valahol? — vetem közbe.

— Igen. Olaszországi turném elején, Bordigera-ban mérköztem vele. De kikaptam tőle 9:7, 3:6, 7:5 eredménnyel. Neki nagy előnye velem szemben, hogy télen is gyakorolhat, fedett pályán, ami nálunk még nincsen. Aztán: sokkal magasabb nálam. A vállig sem érek. Ugy nézünk ki egymás mellett, mint Patt és Patachon... De Olaszországban sokat fejlődtem, s Rómában, ahol első díjat nyertem, megvertem az amerikai Willert, aki negyedik az amerikai és tizedik a világlistán és akitől más alkalommal Somogyi Klári kikapott.

A római román követség vendége

— És, — kérdezem, — tudják magáról Bucurestiben s tudják magáról a külföldön, amerre jár, hogy maga magyar leány?

Bólint.

— Én sohasem fogom megtanulni magyar voltomat.

Aztán római emléket idéz.

— Zamfirescu, római román követ a karján vezetett ki a pályára a döntő mérkőzésen. És biztatott, bátorított: vigyázzak, szerezzem meg a sikert a román színeknek. S győztem... Mérkőzés

noktól béreltem öt leiert. Ifjúsági versenyen nem is kaptam ki soha Romániában...

Bereczky Magda pillanatig elgondolkozik, majd így folytatja:

— Popper Ernő ekkor beváltotta ígéretét és megajándékozott egy rakettel. Akkor még nem tudta, hogy ezzel az ütővel feleségének, Románia akkori bajnoknőjének a riválisává küzdöm fel magam.

És kialakul a féltékenység gyllkos légköre

Itt a tüneményes sportpályafutás egy fájdalmas korszakához ér a visszaemlékezés. A NAC egykori kis labdaszedője leigazolt tag a klubban. Tréningezni jár a pályára saját, igazi rakettjével, amelynek birtokával régi álma valósult meg. De ekkor már nehézségekbe ütközik. A hölgy, aki sok éven át volt Románia bajnoknője, megéri vetélytársnőjét... A féltékenység gyllkos légköre kezd kialakulni Bereczky Magda körül, különösen, miután egyre szebb eredményeket ért el nemcsak Váradon, hanem Brassóban és Kolozsváron is...

— Nem tudtam többé megfelelően gyakorolni a NAC pályán. — mondja. — Kijátszott, rossz labdákat adtak. Magam fizettem a labdaszedőimet... hiszen annakidején én se szedtem ingyen senkinek... És nem kaptam olyan tréning-partnereket, akikkel fejlődhettem volna.

Enyhe pír ütközik ki a napbarnított arcán.

— Poppné Zisovics Lenke bajnoknő nem állt ki tréningezni velem.

— S más pályákon nem próbált szerencsét?

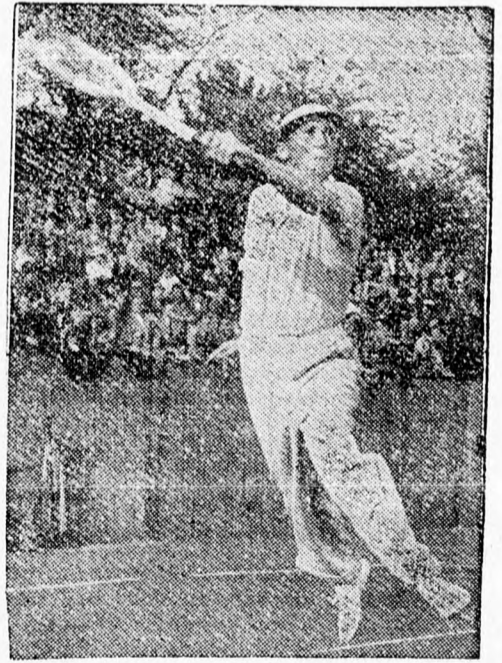
— De igen. Atjártam az NSE-be is, ahol nagyon szívesen fogadtak, szerettek. De itt se nyílt számomra fejlődési lehetőség. Éreztem, hogy el kell mennem Váradra.

után bankettet rendezett Zamfirescu a követségen a román játékosok tiszteletére. Szép, ezüst puderszelencét ajándékozott nekem s egyszerre, beszéd közben így szól hozzám: „Önök idegenszerű kiejtése van. Berescu kisasszony”. — „Lehet, — feleltem, — mert én nagyváradi magyar leány vagyok. Bereczky az igazi nevem”.

Még hosszan beszélgetek Bereczky Magdával. Elmondja, hogy egész raktára van érmekből, dísz tárgyakból, amelyeket különböző versenyeken szedett össze. Olaszországban pénzdíjakat nyert, amit azonban ügyesen el is költött az utolsó líráig. De megérte: sok szép holmi vásárolt odakint s ami mindennél több: rengeteget tanult. Kis büszkeség hatalmasodik el szerény modorán, mikor kijelenti: mai formájában most már verhetetlennek érzi magát idehaza s régi vetélytársát, a volt bajnoknőt, akivel mostanában többször összemerte erejét, bármikor, könnyen győzi le... És elmondja még Bereczky Magda, hogy már vágyik vissza Bucurestibe, ahol jó társasága van és szép, de szigorúan sportszerű életet él.

De ezek a szavak már elszonganak a fülem mellett, mert az a válasz foglalkoztat, amelyet a hajdani kis váradi labdaszedő-leány a római dísvacsorán Zamfirescu követnek adott.

Jávor Béla

Georg v. Metaxa bécsi teniszbajnok, aki Henkelszel együtt megnyerte a svájci ellenpárt 5:0-ra, a Davis-kupa páros mérkőzésén.

RADIO

VASARNAP, MAJUS 14.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 8.50 Istentisztelet közvetítése. Egyházi felolvasás. Majd: Egyházi énekek gramofonlemezek. 10.15 Hangverseny közvetítése az Athenaeum-palotából. 13 Hírek. 13.05 A Motzoi-zenekar hangversenyének közvetítése. 15.20 Mezőgazdasági szakegyetemen. 18 Tánckoncert és időszerű anyagok. 19.15 Tánckoncert közvetítése. A tánckoncert szünetében: Sporthírek adása. 20.30 Gramofonlemezek közvetítése. 21 Massé: Jeanette menyegzője 3 felvonásos operett közvetítése. 21.30 Gramofonlemezek. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken.

Budapest I. 9 Lemezek. 9.45 Hírek. 11 Egyházi ének és szentbeszéd a Terézvárosi plébániatemplomból. A szentbeszédet Madarász István dr. mondja. 12.15 Evangélikus istentisztelet. Prédikál Wolf Lajos. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Operaházi Zenekar. 14.05 Áprily Lajos városképe. 15 Anyák napja. 15.05 Lemezek. 16 Gazdáknak. 16.45 Óbudai Dalkosor. 17.05 „Mese az anyai szeretetről”. 17.30 „A falu és a honvédség”. Előadás. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Régi történelmi indíciók. Előadás. 19 Egyházzenei hangverseny közvetítése a debreceni nagytemplomból. 20.15 Hírek. 20.25 Vidám muzsika. 20.55 Két egyfelvonásos. 21.45 Hírek. 22.15 A lett rádió hangversenye. 23.15 Cigányzene. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 A Hősök kardvívó versenyének közvetítése Kassáról. 24.40 Hanglemezek. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, MAJUS 15.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuális jelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Kezddő művészek. 19 Időszaki anyag. 19.50 Amerikai énekesek gramofonlemezei. 20 Felolvasás. 20.25 Reklámszöveg. 21 Pierné gramofonlemezek. 22 Hírek. 22.15 Gutzianu Emilia énekkoncertjének közvetítése. 22.20 Serbescu zongoraművésznő hangversenye. 23 Hírek. 23.15 Vendégülözi zene közvetítése. Majd: Híreknek közvetítése német és francia nyelveken külföldre. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Zongorasorok. 13.40 Hírek. 13.55 Enekszámok. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Diákféltára. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 „A régi Kassa magyarsága”. Előadás. 18.40 Jazz. 19.30 Amit a légtelmi segélynyújtásból mindenkinek tudnia kell. 19.50 Vita. 20.15 Hírek. 20.25 Szalonötös. 21 „Az erős ember”. Előadás. 21.30 Mihalovich Odón-émlék. 22.40 Hírek. 23 Közvetítés az újjáépült Belgrádból. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Magyar-jugoszláv művészcsere. 24.30 Lemezek.

KEDD, MAJUS 16.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuális jelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Műszaki üzenetek. 18.17 Olasz énekesek gramofonlemezei. 19 Időszerű anyag. 19.15 Adija hegedű- és Steciu zongoraművész hangversenyének közvetítése. 20 Felolvasás. 20.15 Vendégülözi zene. 21 Weber: Oberon, opera közvetítése a stúdióból. A szünetekben hírek. Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Balalajka-zene. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Lemezek. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.10 Asszonyoknak. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 „Furcsaságok az élek világából”. 18.40 A rádió szalonzenekara. 19.15 „A lapszerkesztés műhelytitkei”. Csevegés. 20.15 Hírek. 20.25 Magyar-jugoszláv műsorcsere. 20.55 Elbeszélések. 21.30 Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.40 Hírek. 23 Tánckoncert. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Cigányzene. 24.15 Beszélgetés Robert-Valléry-Radot francia publicistával. 1.05 Hírek.

SZERDA, MAJUS 17.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuális jelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Tánckoncert. 19 Időszerű anyagok. 19.15 Furtwängler és Toscanini gramofonlemezek. 20 Felolvasás. 20.15 Román zene gramofonlemezek. 21 Fűvoshatos. 21.30 Theodorescu hegedűművész hangversenyének közvetítése. 22 Hírek. 22.15 Gramofonlemezek. 23 Hírek. 23.15 Vendégülözi zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Az I honvédszalógezered zeneke. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A Rádió Szalonzenekara. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Diákféltára. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 „Nők a nyeregben”. Előadás. 18.40 Cigányzene. 19.10 „A költő visszanéz öseire”. Előadás. 20.15 Hírek. 20.30 Közvetítés az Operaházról: Adia. 21.20 Hírek. 22.35 Hírek. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Hanglemezek. 24.30 Németnyelvű Petőfi-fordítások. 1.05 Hírek.

CSÜTÖRTÖK, MAJUS 18.

BUCURESTI. 12 Az ország örsége szervezet órája, 13 Hírek. Műsor bemondás szerint a hősök emléknapja alkalmából.

Budapest I. 9 Hanglemezek. 9.45 Hírek. 9.55 Ifjúsági istentisztelet közvetítése a Hősök-teréről a Hősök-teréről a Katolikus Nagygyűlés alkalmával. 11 Református istentisztelet. 12 Hanglemezek. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Koncert-fűvoshatos zeneke. 14.05 Világhíradó. 15 Cigányzene. 16 Mese. 16.15 Hanglemezek. 17.30 „Pesti kisfiú Párizsban”. Elbeszélés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Enekszámok. 18.40 Császár Béla előadása. 19.10 Lemezek. 19.25 Gazdáknak. 19.40 A rádió szalonzenekara. 20.15 Hírek. 20.25 Magyarország és az Ir Szabad Állam labdarugó csapata mérkőzése. 21.20 „Balassa Bálint”. Hangjáték. 22.40 Hírek. 23 Liszt-művek. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Operaházi zeneke. 1.05 Hírek.

PÉNTEK, MAJUS 19.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuális jelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Angol gramofonlemezek. 19 Felolvasás. 19.15 Hangverseny az evangélikus templomból. 20.20 Felolvasás. 20.35 Közvetítés az Operaházról. A szünetekben: hírek Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 A rádió szalonzenekara. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Allástalan Zenészek Szimfonikus Zeneke. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Diákféltára. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Cigányzene. 19 Sport. 19.10 Hanglemez. 19.50 Vita. 20.15 Hírek. 20.30 Az Operaházról a Faust közvetítése. 21.30 Kültügyi negyedóra. 22.40 Hírek. 23.40 Hírek német, angol, olasz és francia nyelven. 24 Cigányzene. 24.30 Franciányelvű előadás. 1.05 Hírek.

SZOMBAT, MAJUS 20.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuális jelentés.

állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 17 Románia örsége szervezet órája. 18 A munka és öröm szervezet órája. 19.15 Előadás Velencéről hanglemezekkel. 19.50 Felolvasás. 20.05 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 21.10 Üzenetek. 21.20 Tánckoncert. 22 Hírek. 22.35 Gramofonlemezek. 23 Hírek. 23.15 Operettlemezek. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Cigányzene. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Háztartási előadás. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 A Vasutas Ének- és Zenetársaság Énekke. 18.45 A rádió postája. 19.15 Zongorasorok. 19.45 „Ittebeti Kiss József pilóta”. 20.15 Hírek. 20.25 A rádió szalonzenekara. 21.25 Rádió a rádióról. 21.40 A Pécsi Egyetem Öregdiákok vidám rádióestje. 22.40 Hírek. 23 Közvetítés Békéscsabáról. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Jazz. 1.05 Hírek.

BÉLYEGROVAT

Az idei tavasz szokatlanul gazdag új bélyeg-sorozatokban. A francia posta két új sorozatot is adott ki. Az egyik a fényképezőgép feltalálásának százéves fordulójára alkalmából került forgalomba s ezeken a bélyegeken Deguerre és Niepce arc-

képei láthatók. Ezekon az emlékbélyegeken kívül még Vöröskeresztes emlékbélyegeket is adott ki a francia posta, abból az alkalomból, hogy 75 éve alakult meg Franciaországban a Vörös Keresztes bizottság. Az új bélyegen egy apólonóvér feje látható, az értékjegyzés 90+35 cent.

Ugyancsak új bélyegeket bocsátottak ki Lichtenstein fejedelemség és Finnország postái s ezek az új bélyegek is művészi kiállításukkal bizonyára kapósak lesznek filatérista körökben.

Állásjelentések

- Lakás szavanként 3 lei
Kétszobás utcai lakás mellékhelyiségekkel együtt június 1-re kiadó. Vajna, Nagyvárad, Holban-u. 22.
Kiadó 3 szobás utcai fűrdőszobás lakás augusztus hó 1-re. Nagyvárad, Str. Andrei Muresanu 3.
Kiadó 1 szoba, konyha, éléskamara. Nagyvárad, Nicolae Zsiga 50.
Kiadó június hó 1-re 1 kétszobás, konyha, gangos lakás és két egy-szobás, konyhas lakás. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13. szám.

- Különféle szavanként 3 lei
Borszék fürdőn új villámban, az előszobában 50%-os lakás-kedvezményt adok. Értekezhetni: Kiss Endréné, Nagyvárad, Strada 20. Aprilie No. 20.
A nagykarolyi Polgári Olvasókör vendéglője lakással együtt, szakembernek azonnal kiadó. Evi bér 15.000 lei. Italmérségi engedély szükséges. Értekezhetni Boros György kereskedővel, Nagykaroly.
Allást kezes szavanként 1 lei
Mindenesnek ajánlkozok 4 éves gyerekkel, szépen mosni tudó asszony. Zsurkucz Illéné. Szöllősi-rét 7. utca 17. szám.

Pénz és arany

A tavaszi divat ujdonságai között bizonyára népszerűsége fog szert tenni az, hogy a köpeny és esernyő egyforma mintájú anyagból készül. Az ötlet egyébként nem egészen új, mert a múlt század derekán, amikor polgári nők is könnyebben szabhatták magukat a divat eszezeléihez, napernyőiket ruhaik anyagából készítették. Az új divat szerint az esernyő készül az esőköpenyhez hasonló mintájú anyagból és ez lehet akár selyem, akár a népszerű átlátszó celofán is. Fekete ruhához a fehér-feketétkockás kabát és ernyő elegáns viselet e természetesen a színösszetételt variálni is lehet, izlés és — anyagi lehetőségek szerint.

Asszonyok dolga

Hajviselet — hajápolás

A háború utáni évek forradalmi újítást hoztak a női hajviseletben. Megszületett a dolgozó nő hajdivatja: a bubifrizura. Ez az orosz diáklányokat utánozó szokás állítólag nyugatról érkezett hozzánk s rövid pár év alatt meghódította a hosszú

haj legmakacsabb híveit is. A dús hajfonatok, hatalmas kontyok egymás után estek áldozatul a fodrász ollójának. Jellemző, hogy értük könnyeket nem a nők hullattak s nem a nők harcoltak megmentésükért, hanem a férfiak.

A minden újításra hajlamosabb szőpnev örömmel fogadta a rövid haj divatját s magáévá tette azokat az érveket, melyeket a hosszú haj ellen az új divat érdekében minden bizonytal a fodrászok sugalmazására felhoztak.

Mi tagadás, ezekben a „rágalmakban“ volt nagyon sok igazság is. Így például elhíhető, hogy a méteres vagy még hosszabb hajsátor nemcsak disze volt irigvelt tulajdonosának, hanem súlyos terhet is jelentett számára.

A hosszú hajfonatok jelentékeny súlya, a felépített frizura nyomása hihető, hogy gyakran ismétlődő főfájásokat idéztek elő.

A hosszú haj mosása, szárítása s általában kezelése, bárki elhíheti, hogy nem könnyű feladat. Nemcsak időt rabol, de fáradságot is jelent. Természetes, hogy igyekeztek minél nagyobb időközökre kitolni e műveleteket. Ennek pedig a fejbőr látta a kárát.

Azt sem lehet tagadni, hogy a hosszú haj mindennapos gondozása, fésülése, befonása, nagyon sok időbe került.

A rövid haj ellenségei a nők nőiességét feltették az új divattól. Ha visszagondolunk a csaknem kopaszra nyírt női fejekre, el kell ismernünk, hogy félelmük nem volt alaptalan.

Azóta a rövid haj divatja is kiforrt magát. A kilengések megszűntek. A ma annyira elterjedt vällig érő haj a helyes közeputat jelenti. Nőies s könnyen kezelhető.

Hymódon alakult át a női hajviselet a modern kor esztétikai és higiénikus felfogásának megfelelőleg. A divat sűrűn változó hullámai azonban sajnálatosképpen állandóan veszélyeztetik ezt az ideális állapotot.

Miután a haj hosszúságát illetően nyugalmi állapot jött létre, színét kezdték az arra illetékesek variálni, kombinálni és permutálni. A platinaszöktől a Tizián-vörösig minden színárnyalat divatbajott egy rövid időre, hogy aztán helyet engedjen a hajfestégyárak újabb remekeinek. A természet ugyanis a hölgyekhez nem volt hajlandó olyan bőkezű lenni, mint pld. a kaméleonhoz. A gyakori színváltozások a hölgyek izlését talán kielégítették, de nem használtak a hajnak. A festett haj örökre elveszti természetes színét s szépsége csak látszat, melyet fenntartani igen nehéz.

A másik veszedelme a tornyos frizurák béklyóitól megszabadult hajnak: a sütővas. Az egyszerű ondolás is árt a hajnak, különösen akkor, ha azt forró vassal végezzük, de kétszeresen árt a tartós hullám. Ha e műveletet óvatosan végzik, nem láthatók káros következményei, de a legkisebb vigyázatlanság elég ahhoz, hogy a haj a későbbiekben megvörösödjön, megfakuljon, vagy megpörkölődjön.

A rövid hajviselet minden előnyét tönkreteszti a hajfesték és az ondolálóvas. A haját rontja, időt és pénzt rabol. Nem történt semmi változás: ott vagyunk, ahol voltunk.

A konyha körül

Rakott kalarabé

Egy kiló kalarabét szeletekre vágunk, megsózzuk és vajon puhára pároljuk. Külön-külön megpárolunk fél kiló marhafalet és tizenöt deka rizet. A húst tizenöt deka füstöltzalonnal együtt megdaráljuk, azután összekeverjük rizzsel. Megsózzuk és borsozzuk. A tűzálló edény aljára rakunk egy sor kalarabét, rá egy sor tölteléket, erre ismét kalarabét, amíg ki nem fogy. Közben minden sort bőven megöntözünk tejjel. tetején egy sor kalarabé legyen, amelyre öt deka vajat szórunk. A sütőben tizenöt percig sütjük.

Spárgafőzelék

Erre a célra a kisebb, vékonyabb spárga is megfelel. A spárgát megmossuk, meghámozzuk, alsó kemény részét levágjuk, feldaraboljuk és sóvizben puhára főzzük. Lisztből, tojásból, tejjel vagy tejből mártást készítünk, beletesszük a spárgát és felforraljuk. Ha sűrű, a spárga levével hígítjuk.

Spárgakrémleves

A spárgát sós vízben megfőzzük és mind-egyiknek levágjuk a fejét. A szárát szítán áttörjük. Két deci tejjel kevés liszttel behabarunk, feleresztjük a spárga levével, beletesszük az áttört spárgát és a fejeket. A levesestálban két tojás sárgáját diónyi vajjal elhabarunk, a levest forró ráöntjük és tálaljuk.

Spárga hollandi mártással

A megtisztított spárgát sós vízben megfőzzük, ezután tesszük és lecsurgatjuk róla a vizet. Hét deka vajat elkeverünk két tojás sárgájával, egy evőkanál liszttel, kevés töröttborssal és hozzáadunk a spárga levéből három decit forró. Tűzön addig keverjük, amíg forni kezd, azután a tála rakott spárgára öntjük.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT

KERESZTREJTVÉNY

16. (359.) szám.

1		2	3	4	5	6	7	8	9		
		10									
11	12				15					14	
15				16			17			18	
19			20					21		22	
	23	24				25				26	
	27				28		29				
30			31			32				33	34
35				36						37	
38			39		40			41		42	
		43		44			45		46		

Megjéjtendő sorok: Vízszintes 1. és nyilirány, 10., 31. és 43. Függ. 6., 16., 30. és nyilirány. Beküldési határidő május 24.

Vízszintes sorok:

1 Világhírű magyar gyümölcs. 10 Tantárgy. 11 Z. C. 13 Jam. 14 Zanzibár eleje. 15 Ág — németül. 16 U. S. A. — állam. 18 Yalei Atléták Clubja. 19 Irány a pince! 20 Belga királynő. Autószerecséltenség áldozata lett. 22 Középeurópai Kupa. 23 Zörej. 25 Állvány — franciául fon. 27 Neves festőművész. 29 Ház része. 30 Ellentétes kötőszó. 31 Kötőnév őszibarackfajta. 33 ...rika. 35 Svájci kanton. 36 A gyorsírás feltalálója. 37 Egy — Londonban. 38 Mutatószó. 40 Japán játék. 42 Takarodj! 43 Ötlet.

Függőleges sorok:

1 Réten látható. 2 Kettős betű. 3 A pók kítőnő. 4 K. 5 Helyben. 6 Halhatatlan német zeneszerző. 7 Létezik. 8 Magaslátról látható. 9 Szintén. 12 Kötőnév műfordító. 14 Lengyel üdülőhely. 16 Aki a lovat fürdeti, az teszi. 17 Moziban látható. 20 Zenei hang. 21 Ez a haragszó Hunyadi náncsfelhárvári győzelmét hirdeti. 24 L. 26 Tantal

vegyjele. 28 Belsőrés. 30 Régebbi film. 32 Iz, illat. 34 Léggömböt a fú leeresztéskor. 39 Kerget — vége. 41 Ósvezér. 43 Lear — határai. 44 Római. 51 45. Az első személy. 46 Jegenye vége.

16. sz. keresztrejtvényünk helyes megjéjtése:

Vízsz. 1. és a függőleges 11. Budavár hős visszafoglalása. 13 Janeiro. 35 Elelmes. 47 Kanut 54 Népetimológia. Függőleges: 1. Bocskay István. 6 Rendes. 20. Nyerész. 36. Mongol.

Helyesen megjéjtették: Bernád Istvánné, Stéger Gyula Gellért, Zakariás Miklósné, Tóth István, Vendler László, Cséby Lenke, Kies Lajos, Gahér Paula, Szabó Józsefné, Csató Sándor, Gárdos Olly, Bojhos Mihály, Fodor Péter, Derzsy Zoltán, Jakab Albertné sz. Gálffy Irén, Csillik János, Henter Jánosné, Pribék Imréné, Gertheis Antal, Zonda Magda, Klank Jenő, Lázár Béla, Páll V. Géza, Páll Béla.

A jutalomkönyvet Gertheis Antal (Temesvár) nyerte, elküldöttük.